

Nr 148.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en arbetarskyddsstyrelse och förstärkning av yrkesinspektionen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, punkterna 68, 69, 73, 74, 79 och 80, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1948/49 beräkna

till Arbetsrådet: Avlöningar ett förslagsanslag av	785 000	kronor
» » Omkostnader ett förslagsanslag av	80 000	»
» Yrkesinspektionen: Avlöningar ett förslagsanslag av	1 528 000	»
» » Omkostnader ett förslagsanslag av	339 000	»
» Bidrag till föreningen för arbetarskydd ett ans- slag av	5 000	»
» Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksam- het rörande arbetarskydd ett anslag av	75 000	»

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 184, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 5 mars 1948, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen framlagda förslag i fråga om inrättande fr. o. m. den 1 januari 1949 av en arbetarskyddsstyrelse och förstärkning av yrkesinspektionen m. m.;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för arbetarskyddsstyrelsen samt att vidtaga de ändringar i yrkesinspektionens personalförteckning, som påkallas av vad i nämnda statsrådsprotokoll förordats;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetsrådet, att tillämpas under tiden 1 juli—31 december 1948;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1949;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas under budgetåret 1948/49;

dels ock under femte huvudtiteln för budgetåret 1948/49 anvisa

1. till Arbetsrådet: Avlöningar ett förslagsanslag av ..	73 100 kronor
2. till Arbetsrådet: Omkostnader ett förslagsanslag av ..	8 100 »
3. till Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar ett förslagsanslag av ..	337 000 »
4. till Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader ett förslagsanslag av ..	50 000 »
5. till Yrkesinspektionen: Avlöningar ett förslagsanslag av ..	1 463 000 »
6. till Yrkesinspektionen: Omkostnader ett förslagsanslag av ..	338 000 »
7. till Bidrag till föreningen för arbetarskydd ett anslag av ..	5 000 »
8. samt till Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område ett anslag av ..	75 000 »

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft följande i anledning av propositionen nr 184 väckta motioner, nämligen dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Åman m. fl.* (I: 283) samt den andra inom andra kammaren av herr *Håstad m. fl.* (II: 455);

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sjö m. fl.* (I: 284) samt den andra inom andra kammaren av herr *Andersson i Malmö m. fl.* (II: 454);

dels två motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Osvald m. fl.* (I: 336) och den andra inom andra kammaren av herrar *Osterman* och *von Friesen* (II: 502);

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sten m. fl.* (I: 337) och den andra inom andra kammaren av herr *Ericsson* i Sörsjön *m. fl.* (II: 498);

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Åman* och *Petrén* (I: 338) och den andra inom andra kammaren av herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.* (II: 497);

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlön m. fl.* (I: 341) och den andra inom andra kammaren av herr *von Friesen m. fl.* (II: 496);

dels ock en inom andra kammaren av herr *Ståhl* väckt motion (II: 501).

I betänkande den 13 december 1946 (SOU 1946: 88) har av särskilda sakkunniga — 1938 års *arbetarskyddskommitté* — framlagts förslag till inrättande av ett centralt arbetarskyddsorgan.

Betänkandet har varit föremål för remissbehandling (prop. s. 2—4).

Översikt över förslaget.

Enligt det av kommittén framlagda förslaget skulle olika på arbetarskyddets område verksamma organ sammanföras och ställas under en gemensam central ledning. För detta ändamål föreslås, att det nuvarande arbetsrådet och dess kansli ombildas och utbygges till ett särskilt ämbetsverk för arbetarskyddsärenden, även detta benämnt arbetsrådet, och att till detta verk förlägges chefskapet för yrkesinspektionen. Till ämbetsverket skulle överflyttas bl. a. riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå, sprängämnesinspektionen och yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan. Beslutanderätten i arbetstidsärenden skulle fortfarande utövas i den i arbetstidslagarna stadgade ordningen. Jämväl vissa arbetarskyddsärenden skulle prövas i denna ordning. Arbetsrådets partsrepresentation förutsättes bli oförändrad, dock att vid handläggning av arbetarskyddsärende, som berör tjänstemannaförhållanden, en för tjänstemännen utsedd representant skulle inträda i rådet i stället för en av arbetarrepresentanterna.

Ämbetsverket skulle stå under ledning av en generaldirektör och bestå av sex byråer. Personalorganisationen skulle i förhållande till den personal med stadigvarande anställning, som år 1946 fanns å de byråer och avdelningar vilka beröras av förslaget, ökas med 71 befattningshavare. Med undantag för arvodesanställd och extra personal skulle det totala antalet befattningshavare inom verket uppgå till 112.

Den lokala tillsynsorganisationen, yrkesinspektionen, benämnes i förslaget arbetsinspektionen. Den allmänna yrkesinspektionen föreslås utökad med medicinsk-yrkeshygieniskt utbildad personal, varjämte den nuvarande kvinnliga yrkesinspektionen föreslås ersatt av socialhygieniskt utbildade befattningshavare, knutna till den allmänna arbetsinspektionen och med uppgift att följa arbetsförhållandena för såväl manliga som kvinnliga arbetare. I enlighet härmed skulle å varje yrkesinspektionsdistrikt inspektionen företrädas av en yrkesinspektör, en yrkesläkare och en socialinspektör. Som chef för distriktet skulle en av dessa tre befattningshavare förordnas. Tillsynspersonalen i övrigt liksom kontorspersonalen å distrikts-expeditionerna föreslås betydligt utökad.

Den kommunala tillsynen föreslås begränsad till sådana kommuner och samhällen, där särskild hälsovårdsnämnd finnes, och inom dessa skulle tillsynen anförtros åt särskilt utsedda, avlönade kommunala tillsynsmän. Till ersättning åt dessa skulle kommun kunna erhålla statsbidrag.

För tillsyn å arbetarskyddet vid gruvor och stenbrott föreslås en särskild, det nya ämbetsverket underställd gruvinspektion, fördelad på fyra distrikt, motsvarande i stort sett de nuvarande bergmästardistrikten. Bergmästarna och hos dem anställda gruvingenjörer skulle befrias från ifrågavarande tillsyn.

Skogs- och flottledsinspektionen föreslås uppdelad på två distrikt, vardera med en skogsyrkesinspektör som chef. En av skogsyrkesinspektörerna skulle tillika tjänstgöra som chef för en särskild skogsavdelning inom ämbetsverket.

Tillsynen å arbetarskyddet vid trafikväsendet skulle uppdragas åt en särskild trafikinspektion, varvid samtidigt yrkesinspektionens nuvarande specialinspektörer för järnvägsdrift skulle befrias från arbetarskyddstillsynen vid statens och de enskilda järnvägarna.

Sprängämnesinspektionens tillsynsverksamhet föreslås utvidgad att omfatta alla arbetsställen, där eldfarliga eller explosiva ämnen ifrågakomma. Verksamheten skulle samtidigt begränsas att gälla blott de speciella yrkesfaror, som äro förbundna med dessa ämnen.

Enligt kommitténs förslag skulle antalet befattningshavare hos yrkesinspektionen uppgå till 200. Motsvarande antal utgjorde år 1946 110, bortsett från vissa befattningshavare som av kommittén föreslagits överflyttade till centralmyndigheten.

Kommitténs förslag är icke enhälligt. Fem av kommitténs ledamöter ha i vissa avseenden anfört reservationer mot förslaget.

Departementschefen har anfört, att det varit hans avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att för den nu samlade riksdagen framlägga proposition grundad på kommitténs lagstiftningsförslag. Den genomgripande omarbetning av kommittéförslaget, vilken utförts inom socialdepartementet, hade emellertid icke kunnat fullföljas i sådan tid att lagrådsgranskning av förslaget ännu medhunnits. Förslaget hade den 5 mars 1948 remitterats till lagrådet. Under sådana förhållanden hade ansetts lämpligast, att framläggandet av propositionen uppsköttes. Departementschefen har vidare anfört följande.

Läget är sådant, att omfattande åtgärder till förbättring av skyddsverksamheten äro motiverade. Jag vill erinra, att den starka stegring av antalet olycksfall i arbete och antalet yrkessjukdomsfall, som ägt rum under krigsåren, numera väl avtagit i hastighet men långtifrån avstannat. Det totala antalet olycksfall under 1947 uppskattas enligt vad jag inhämtat till omkring 282 000, dvs. över 900 olycksfall per arbetsdag.

För att den hittillsvarande utvecklingen skall kunna brytas och antalet olycksfall bringas att minska i stället för att öka fordras i första hand en ökad insats i skyddsarbetet av arbetsgivare och arbetstagare. Det är glädjande att kunna konstatera, att ett allt större intresse visats och ett allt bättre samarbete kommit till stånd inom näringslivet beträffande arbetarskyddsuppgifter. Även en fortsatt utveckling av tillsynsorganisationen torde emellertid vara av grundläggande betydelse, icke endast i vad gäller den rent kontrollerande delen. En mycket betydelsefull insats torde dessa organ göra också därigenom att de tillhandahålla sakkunskap, främst i skyddstekniska angelägenheter, samt genom att de tillvarataga och sprida kännedom om vunna erfarenheter på arbetarskyddets område. Jag förordar därför, att åtgärder nu vidtagas för att öka tillsynsorganisationens effektivitet. Den omständigheten, att förslag till ny arbetarskyddslagstiftning icke nu

förelägges riksdagen, utgör icke något hinder härför. Tvärtom torde det vara en fördel att en omorganisation av tillsynsorganen är genomförd innan en ny lagstiftning träder i kraft. Härigenom torde övergången underlättas.

Vad beträffar den av kommittén föreslagna utbyggnaden av organisationen är att märka att 1947 års riksdag beslöt en provisorisk förstärkning av personalorganisationen såväl hos riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå som hos den lokala yrkesinspektionen. Denna förstärkning är att betrakta som en första etapp i utbyggnaden. Nu rådande förhållanden föranleda emellertid en viss återhållsamhet i fråga om kostnadskrävande administrationsreformer. Även andra omständigheter göra att jag icke i detta sammanhang kan förorda, att kommitténs utbyggnadsprogram nu helt genomföres. Utbyggnaden torde även i fortsättningen böra ske etappvis. Jag begränsar därför mina förslag till att avse vad som för ögonblicket förefaller mest angeläget. Detta synes i stort sett vara dels att tillsynsorganisationen erhåller en självständigare ställning och en mera enhetlig ledning genom att en särskild centralmyndighet för arbetarskyddsfrågor inrättas, dels ock att personalorganisationens utbyggnad fortsättes, om än i begränsad utsträckning.

I enlighet härmed föreslår jag i det följande, att fr. o. m. den 1 januari 1949 skall inrättas en arbetarskyddsstyrelse, bildad i huvudsak genom sammanslagning av det nuvarande arbetsrådet och riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå. Styrelsen — med en generaldirektör som chef — föreslås bestå av en arbetstidsbyrå, en teknisk byrå, en kanslibyrå, en skogsavdelning, en trafikavdelning och en social avdelning. Antalet befattningar föreslås ökat från 46 i den nuvarande organisationen till 61. Däremot finner jag mig icke kunna tillstyrka av kommittén föreslagen överflyttning till det nya ämbetsverket av sprängämnesinspektionen och yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan.

Senare denna dag kommer jag att föreslå, att till lagrådet remitteras förslag till lagstiftning om överflyttande å den nyinrättade arbetarskyddsstyrelsen av de uppgifter och befogenheter som tillkomma arbetsrådet. Någon materiell ändring i nu gällande regler om partsrepresentation i arbetsrådet åsyftas icke i annan mån än att särskild representation för tjänstemännen i vissa mål förutsättes skola anordnas. I enlighet med arbetarskyddskommitténs förslag förordar jag, att även vissa arbetarskyddsärenden skola handläggas i den ordning, som sålunda skall gälla för arbetstidsärenden.

Beträffande yrkesinspektionen föreslås i stort sett inga mera principiella ändringar. Den nuvarande kvinnliga yrkesinspektionens befattningshavare föreslås under benämningen socialinspektörer ingå i den allmänna yrkesinspektionen men med bibehållande i huvudsak av sina nuvarande uppgifter. Tillsynen å arbetarskyddet vid gruvor och stenbrott föreslås fortfarande ankomma på bergmästarna, varvid dock förordas, att dessas tillsyn i samband med ikraftträdandet av ny arbetarskyddslagstiftning begränsas till arbete under jord. Skogs- och flottledsinspektionen föreslås uppdelad på två distrikt. Antalet befattningar inom den lokala yrkesinspektionen föreslås ökat från 128, varav tre halvårsbefattningar, till 158.

Den centrala organisationen.

Inrättandet av en arbetarskyddsstyrelse m. m. Beträffande frågan om samordning under en central ledning av de olika arbetarskyddsorganen har *kommittén* anfört i huvudsak följande.

Enligt kommitténs mening är en centralisering och rationalisering av handläggningen av arbetarskyddsärendena i hög grad påkallad, därest arbetarskyddet i dess alltmer vidgade omfattning skall bliva tillräckligt effektivt. Men härför fordras, att den centrala ledningen av arbetarskyddet gives en så självständig ställning som möjligt och att den helt får ägna sig åt arbetarskyddet. Att såsom nu anförtro ledningen av yrkesinspektionens verksamhet åt ett ämbetsverk, som redan förut har stora och omfattande arbetsuppgifter, låt vara med nära anknytning till arbetarskyddet, synes med hänsyn till arbetarskyddsfrågans utveckling och betydelse även vara opraktiskt och föga rationellt. En sådan lösning torde ej heller kunna bestå såsom ändamålsenlig. Den centrala ställning arbetarskyddsfrågan numera intager i nutida arbetsliv kräver jämväl, att de organ, som skola handha övervakningen av arbetarskyddet, sammanföras och ställas under en gemensam och självständig ledning. Ett särskiljande av arbetarskyddet och exempelvis olycksfallsförsäkringsfrågan bör emellertid icke innebära ett förnekande eller underskattande av behovet eller önskvärdheten av ett samarbete inom de nämnda sociala verksamhetsområdena.

Kommittén har vidare anfört, att en omorganisation i det av kommittén angivna syftet av den centrala ledningen för arbetarskyddet berör icke blott riksförsäkringsanstalten utan även vissa andra verk, vilka ha att taga beaktning med arbetarskyddsärenden i vidsträckt bemärkelse.

Kommittén har föreslagit, att det nuvarande arbetsrådet ombildas och utbygges såsom ett särskilt verk för arbetarskyddsärenden. Det nuvarande arbetsrådets kansli finge därvid ingå som en byrå i det nya ämbetsverket. Till detta föreslås riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå överflyttad. I samband med arbetarskyddsbyråns överflyttning skola enligt förslaget till det nya verket jämväl överflyttas chefskapet för de närmast under denna hörande tillsynsorganen, nämligen den allmänna och den kvinnliga yrkesinspektionen samt skogs- och flottledsinspektionen.

För att vinna åsyftad enhetlighet i fråga om ledningen av arbetarskyddet föreslår kommittén vidare, att till det nya verket överflyttas vissa tillsynsorgan, som f. n. äro knutna till andra ämbetsverk. Sålunda föreslås, att tillsynen över arbetarskyddet inom gruv- och stenindustrien överflyttas från bergmästarna till särskilda gruvinspektörer, vilka skola lyda under en i det nya ämbetsverket upprättad avdelning för gruvinspektion. Likaså förordas, att sprängämnesinspektionen i sin helhet överflyttas från kommerskollegium till ämbetsverket. De nuvarande till järnvägsstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anknutna specialinspektörerna inom yrkesinspektionen för statlig och enskild järnvägsdrift föreslås bli befriade från tillsynen å arbetarskyddslagstiftningens efterlevnad. Denna tillsyn skall en-

ligt förslaget i stället anförtros åt särskilda trafikinspektörer inom arbetsrådet, vilka därjämte skola bemyndigas att övervaka arbetarskyddet inom trafikväsendet i övrigt. Slutligen föreslår kommittén, att yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan överflyttas till det nya verket.

Till stöd för förslaget om överflyttning till särskilda trafikinspektörer av tillsynen beträffande järnvägarna har särskilt framhållits, att det ur arbetarskyddssynpunkt vore mindre lämpligt och välbetänkt, att tillsynen vid statens järnvägar omhänderhades av vissa befattningshavare, tillhörande det verk under vilket järnvägarna hörde. Även i fråga om den enskilda järnvägsdriften hade det ansetts mindre tillfredsställande, att tillsynen å arbetarskyddet vid denna anförtrotts befattningshavare, som icke odelat kunde ägna sig åt detta uppdrag och som dessutom med hänsyn till sina övriga arbetsuppgifter vore underställda ett ämbetsverk med väsentligt andra uppgifter än dem som tillkomme ett socialt verk.

Departementschefen har i förevarande sammanhang anfört följande.

I likhet med kommittén finner jag de växande uppgifterna på arbetarskyddets område motivera att ledningen av hithörande statliga angelägenheter sammanföres i ett särskilt ämbetsverk. Jag erinrar om att jag, då frågan om överflyttningen av arbetarskyddsbyrån från socialstyrelsen till riksförsäkringsanstalten behandlades i riksdagen år 1937, fann anledning uttala, att tillräckliga motiv för att göra byrån till ett självständigt verk redan då funnos. Jag finner nu tiden vara inne att föreslå, att ett särskilt ämbetsverk för den centrala ledningen av tillsynen å arbetarskyddslagstiftningens efterlevnad inrättas. Jag ansluter mig sålunda till kommitténs förslag, att arbetarskyddsbyrån utbrytes ur riksförsäkringsanstalten och att denna tillsammans med det nuvarande arbetsrådet kommer att bilda kärnan i det nya ämbetsverket.

Då det här är fråga om ett verk med övervägande administrativa funktioner finner jag det icke lämpligt att i enlighet med kommitténs förslag benämna detsamma arbetsrådet, en beteckning som knappast är adekvat. I anslutning till vad som förordats i vissa yttranden föreslår jag att verket benämnas arbetarskyddsstyrelsen.

Jag föreslår, att arbetarskyddsstyrelsen skall inrättas fr. o. m. den 1 januari 1949.

De lokala tillsynsorgan, som nu äro underställda arbetarskyddsbyrån i riksförsäkringsanstalten, nämligen den allmänna och den kvinnliga yrkesinspektionen samt skogs- och flottledsinspektionen, böra i fortsättningen sortera under det nya ämbetsverket. Kommittén har föreslagit, att även vissa andra tillsynsorgan direkt underställas det nya verket. Jag anhåller om att nu till behandling få upptaga härmed sammanhängande frågor.

Kommittén har föreslagit, att tillsynen å arbetarskyddslagstiftningen i gruvor och stenbrott överflyttas från bergmästarna till särskilda gruvinspektörer, underställda en inom det nya verket upprättad avdelning för gruvinspektion. Av skäl, som jag närmare redogör för i det följande, föreslår jag, att bergmästarna efter den nya lagstiftningens ikraftträdande skola bibehålla sina arbetarskyddsuppgifter i vad avser underjordsarbete i gruvorna. Bergmästarna böra därvid ha ställning som specialinspektörer inom

yrkesinspektionen och i denna egenskap vara underställda arbetarskyddsstyrelsen. Någon särskild gruvinspektion anser jag sålunda icke böra inrättas.

Till frågan om sprängämnesinspektionens överflyttning från kommerskollegium till det nya ämbetsverket torde icke ställning böra tagas förrän i samband med prövningen av ett nyligen avgivet förslag till förordning angående explosiva varor.

Sedan länge har från arbetstagarhåll framförts uppfattningen att tillsynen å arbetarskyddslagstiftningens efterlevnad vad beträffar ban-, maskin-, säkerhets- och trafiktjänsten vid järnvägarna, vilken nu vid sidan av andra tjänsteäligganden handhaves för statens järnvägars vidkommande av två befattningshavare hos järnvägsstyrelsen och för de enskilda järnvägarnas vidkommande av järnvägsinspektören hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, skulle organiseras som en självständig verksamhet. Kommittén har föreslagit, att dessa tillsynsuppdrag överflyttas på befattningshavare i det nya arbetarskyddsverket. De skäl, som kommittén anfört härför, finner jag härande. Jag tillstyrker därför kommitténs förslag att ifrågavarande tillsynsverksamhet anförtros en särskild avdelning, benämnd trafikavdelningen, i det nya verket. Jag kan däremot icke förorda, att övriga arbetsuppgifter, som åvila järnvägsinspektören hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, överflyttas. Det kan nämligen icke vara lämpligt att det nya arbetarskyddsverket skall svara jämväl för tillsynen i trafiksäkerhetshänseende vid de enskilda järnvägarna. Vid bifall till det av mig förordade förslaget torde befattningen som järnvägsinspektör tills vidare erfordras hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Av vissa remissinstanser har ifrågasatts om icke bilbesiktningsväsendet bör inordnas under det nya arbetarskyddsverket. Då frågan om trafiksäkerhetsarbetets framtida organisation är under behandling av 1945 års trafiksäkerhetskommitté, torde med prövningen av denna fråga böra anstå. I princip är jag dock av den uppfattningen att arbetarskyddsstyrelsens befattning med motorfordonsfrågor bör begränsas till vad som rör arbetarskyddet.

Kommittén har föreslagit, att även tillsynen å arbetarskyddslagstiftningens efterlevnad vid flygtrafik skall ankomma på arbetarskyddsverket genom dess trafikavdelning. Riksförsäkringsanstalten har emellertid förordat en viss uppdelning av tillsynen mellan de närmast berörda myndigheterna, luftfartsstyrelsen och det nya ämbetsverket. Även luftfartsstyrelsen finner en uppdelning nödvändig. Härvid borde tillsynen av arbetarskyddet inom den del av luftfarten som omedelbart berör flygverksamheten, såväl inom som utom landet, åvila luftfartsstyrelsen och dess organ. I ett par yttranden har förordats, att tillsynen över lufttrafiken undantages från det nya ämbetsverkets uppgifter.

För egen del vill jag i denna fråga anföra följande. Inom flygväsendet är den nuvarande arbetarskyddslagen tillämplig å all sådan verksamhet, som är att anse såsom rörelse eller visst särskilt arbetsföretag i lagens mening. Tillsynen å lagens efterlevnad vid dylik verksamhet ankommer på den allmänna yrkesinspektionen. Enligt vad jag inhämtat har inspektionen hittills företrädesvis ägnat tillsyn åt flygväsendets verkstäder, hangarer samt byggnads- och anläggningsarbeten. Den egentliga luftfartstjänsten däremot har som regel ej varit föremål för yrkesinspektionens tillsyn. Jag vill i detta sammanhang påpeka, att även arbetstidslagstiftningen gäller för luftfarten. Tillsynen å denna lagstiftnings efterlevnad inom luftfarten ankommer lika-

ledes på yrkesinspektionen, då något annat tillsynsorgan icke förordnats härför.

Av det anförda framgår, att luftfarten redan nu till väsentlig del är inbegripen under arbetarskyddslagstiftningen och således även underkastad yrkesinspektionens tillsyn. Jag ansluter mig i princip till kommitténs förslag, att uppgifter rörande arbetarskyddet vid luftfart jämväl skola åligga den föreslagna trafikavdelningen inom arbetarskyddsstyrelsen. Jag är emellertid ense med riksförsäkringsanstalten och luftfartsstyrelsen därom, att en viss uppdelning av tillsynsverksamheten beträffande luftfarten bör ske. Sålunda bör chefen för den i luftfartsstyrelsen ingående luftfartsinspektionen (luftfartsinspektören) förordnas att såsom specialinspektör inom yrkesinspektionen utöva tillsyn å arbetarskyddet vid den egentliga luftfarten. Den närmare gränsdragningen synes i stort sett kunna ske i enlighet med det av luftfartsstyrelsen framlagda förslaget.

Vad slutligen angår kommitténs förslag att yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan överflyttas till det nya verket vill jag anförda följande.

Vid behandling av arbetarskyddsfrågor av yrkeshygienisk natur är det givetvis av betydelse, att ett nära samarbete äger rum mellan yrkeshygieniska avdelningen och yrkesinspektionens chefsmyndighet. Samarbetet skulle givetvis underlättas om de båda institutionerna organisatoriskt sammanfördes. De skäl, som anförts mot förslaget, anser jag emellertid vara av utslagsgivande betydelse. Enligt min mening bör sålunda yrkeshygieniska avdelningen bibehållas i sin nuvarande ställning vid institutet för folkhälsan.

I de likalydande motionerna I: 341 och II: 496 har hemställts, att riksdagen måtte avslå propositionen 184 i vad det gäller inrättandet av arbetarskyddsstyrelsen och att vederbörande utskott måtte företaga beräkningar av de anslag, som komma att erfordras för att fullfölja de nuvarande institutionernas arbete.

Byråindelningen m. m. Departementschefen har ansett det vara lämpligt att i avbidan på närmare erfarenhet rörande den för arbetarskyddsstyrelsen lämpliga organisationen begränsa antalet byråer så starkt som möjligt. Departementschefen har vidare härom anförts följande.

Kommittén har föreslagit, att för handläggningen av *arbetstidsärendena* skall inrättas en särskild byrå, arbetstidsbyrån, i huvudsak motsvarande det nuvarande arbetsrådets kansli. Enligt förslaget skulle på byrån dessutom handläggas vissa ärenden, som nu handläggas av riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå men som ha nära anknytning till arbetstidsärendena. Kommitténs förslag i denna del har icke mött någon erinran under remissbehandlingen. Icke heller jag har någon erinran mot förslaget i denna del.

För de *skyddstekniska* ärendena, vilka innefatta huvuddelen av de ärenden som nu handläggas å riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå, har kommittén föreslagit en särskild byrå, kallad skyddstekniska byrån. Denna byrå motsvarar sålunda närmast den nuvarande arbetarskyddsbyrån. En byrå med i huvudsak de för skyddstekniska byrån föreslagna arbetsuppgifterna erfordras uppenbarligen. Jag förordar, att denna byrå benämnes tekniska byrån. På denna byrå böra, förutom de av kommittén föreslagna

ärendena, handläggas vissa ärenden som framgå av vad jag i det följande anför.

Kommittén har vidare föreslagit, att *uppgifter avseende tillsynen vid gruvor och stenbrott, sprängämnesinspektionen, skogs- och flottledsinspektionen samt tillsynen inom trafikväsendet* skola sammanföras inom en av fyra avdelningar bestående byrå, specialinspektionsbyrån. Vid bifall till vad jag anför rörande kommitténs förslag om inrättande av en gruvinspektion och överflyttning av sprängämnesinspektionen erfordras icke de av kommittén föreslagna gruv- och sprängämnesavdelningarna. De på arbetarskyddsstyrelsen ankommande ärenden, som avse tillsynen vid gruvor och stenbrott samt sprängämnesinspektionens verksamhetsområde, böra enligt min mening kunna handläggas inom den av mig föreslagna tekniska byrån.

De två övriga av kommittén föreslagna avdelningarna inom specialinspektionsbyrån, skogsavdelningen och trafikavdelningen, anser jag däremot höra upprättas. Skogsavdelningen skall enligt kommitténs förslag fylla en dubbel funktion, i det att avdelningen skall dels handlägga de centralt på arbetarskyddsstyrelsen ankommande ärendena rörande arbetarskyddet inom skogsbruket och vid flottning, dels ock utgöra inspektionsorgan för tillsynen beträffande nämnda yrkesområden inom det ena av de två distrikt, i vilka landet i ifrågasatt hänseende föreslås indelat. Den av kommittén föreslagna organisationen innebär en förstärkning av tillsynsorganisationen för nämnda yrkesområden. Då en sådan förstärkning enligt min mening är starkt påkallad, tillstyrker jag den föreslagna organisationen. Inrättande av en särskild trafikavdelning har jag redan i det föregående tillstyrkt.

Jag finner icke lämpligt, att nämnda båda avdelningar sammanföras till eller inordnas under en byrå. Den av riksförsäkringsanstalten ifrågasatta organisationen, nämligen att förlägga skogsavdelningen under tekniska byrån och ombilda trafikavdelningen till en fristående trafikbyrå, anser jag ej heller godtagbar. I några remissyttranden har förordats, att avdelningarna skola inrättas såsom fristående sektioner, direkt underställda verkets chef. För en sådan lösning talar bl. a. det förhållandet, att de arbetsuppgifter, som tillkomma nämnda avdelningar, äro till sin beskaffenhet speciella och i övrigt tämligen väl avgränsade från de uppgifter, som skola åvila tekniska byrån. Därtill kommer, att avdelningarnas personal förträdesvis är inspekterande, vilket som regel icke torde bli fallet med byråns personal. Jag föreslår sålunda inrättande av fristående avdelningar för skogsbrukets och för trafikväsendets arbetarskyddsfrågor, båda direkt underställda verkets chef. Mot de föreslagna namnen på avdelningarna har jag intet att erinra.

I några remissyttranden har yrkats, att för handläggning av vissa *medicinska och sociala ärenden* skall inrättas en särskild byrå även om yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan icke flyttas över till arbetarskyddsverket. Några remissinstanser ha biträtt reservanternas förslag, d. v. s. att en medicinsk avdelning och en avdelning för den kvinnliga yrkesinspektionen skola inrättas och anknytas till tekniska byrån. Det har jämväl ifrågasatts, huruvida icke den socialhygieniska avdelningen bör utgöra en fristående avdelning, direkt underställd verkets chef, eller ock anknytas till annan byrå.

Den kvinnliga yrkesinspektionen har hittills i organisatoriskt avseende intagit en fristående ställning i förhållande till den allmänna yrkesinspek-

tionen. Såsom jag närmare utvecklar i det följande delar jag kommitténs uppfattning att den kvinnliga inspektionen på så sätt bör samordnas med den allmänna, att på varje inspektionsdistrikt stationeras en befattningshavare med uppgift att fullgöra de tillsynsuppgifter, som hittills ankommit på den kvinnliga yrkesinspektionen. Dessa befattningshavare föreslås få titeln socialinspektörer. Då emellertid deras verksamhet har en speciell karaktär är det angeläget att den står under särskild central ledning. Detta önskemål skulle kunna tillgodoses på så sätt att en särskild avdelning för den centrala ledningen av socialinspektörernas verksamhet inrättas vid ämbetsverket. Då ifrågavarande tillsynsuppgifter skilja sig från de tekniskt betonade, som höra under tekniska byråns verksamhetsområde, finner jag det icke ändamålsenligt att denna avdelning inordnas i den tekniska byrån. Den bör enligt min mening vara direkt underställd arbetarskyddsstyrelsens chef. Då arbetsuppgifterna icke äro strängt begränsade till de kvinnliga arbetstagarnas angelägenheter, torde beteckningen »kvinnliga yrkesinspektionen» icke böra upprätthållas. Avdelningen torde därför böra benämnas sociala avdelningen. Någon fara för att denna beteckning skall vara ägnad att medföra en förskjutning av verksamhetsområdet anser jag icke föreliggande. Jag föreslår sålunda inrättandet av en tredje fristående avdelning, den sociala avdelningen.

För handläggningen av de medicinska ärendena torde icke någon särskild avdelning behöva inrättas. Läkarpersonalen bör enligt min mening stå utanför byrå- och avdelningsindelningen och vara direkt underställd arbetarskyddsstyrelsens chef.

Frågor, som avse *upplysning och utbildning* på arbetarskyddets område, skola enligt kommitténs förslag handläggas å en särskild upplysnings- och utbildningsbyrå. Förenämnda reservanter inom kommittén ha förordat, att byrån skall inordnas som en avdelning under skyddstekniska byrån. Kommittéförslaget i denna del har tillstyrkts i några remissyttranden. Riksför-säkringsanstalten har i likhet med ytterligare några remissinstanser förordat det av reservanterna framlagda förslaget. Statskontoret har ifrågasatt, huruvida icke en stor del av de ärenden, som skola ankomma på den av kommittén föreslagna byrån, böra överflyttas till ämbetsverkets administrativa byrå.

På arbetarskyddets område bedrivs f. n. en värdefull upplysningsverksamhet av arbetsmarknadens huvudorganisationer, bl. a. genom arbetarskyddsnämnden men även genom andra sammanslutningar. Innan erfarenhet vunnits av möjligheterna att ytterligare utveckla denna frivilliga verksamhet, torde återhållsamhet böra iakttagas i fråga om utbyggandet av den upplysningsverksamhet, som förutsättes vara knuten till verket. Jag kan därför icke f. n. tillstyrka, att för här åsyftade ändamål inrättas en särskild byrå eller avdelning. Viss särskild personal för nämnda arbetsuppgifter synes mig dock erforderlig. Denna personal synes lämpligen, i överensstämmelse med vad statskontoret förordat, höra ingå i den kanslibyrå jag i det följande föreslår.

För fullgörande av *administrativa och kamerala uppgifter* har kommittén föreslagit inrättande av en särskild administrativ byrå. Kommitténs förslag i denna del har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Statens organisationsnämnd har dock ifrågasatt, huruvida icke — åtminstone till en början — ett fristående kameralkontor, direkt underställt verkets chef, är tillräckligt för ifrågavarande arbetsuppgifter.

Vid sidan av den tekniska tillsynsverksamhet, som är yrkesinspektionens

huvuduppgift, förekomma inom den nuvarande arbetarskyddsbyrå i icke ringa utsträckning ärenden, som kräva juridiskt-administrativt skolad personal. Vidare kommer en icke obetydlig lokal organisation att vara underställd arbetarskyddsstyrelsen. Med hänsyn härtill synes det motiverat, att i enlighet med kommitténs förslag en särskild byrå med administrativa och kamerala uppgifter inrättas. Såsom nyss anförts anser jag lämpligt, att denna byrå även svarar för ärenden avseende upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande arbetarskyddet.

Jag tillstyrker alltså, att för handläggningen av angivna ärenden tillskapas en särskild byrå. Jag förordar, att denna benämnes kanslibyrån.

Enligt mitt förslag skall arbetarskyddsstyrelsen alltså bestå av tre byråer, nämligen en *arbetstidsbyrå*, huvudsakligen för ärenden enligt arbets-tidslagarna, en *teknisk byrå* för skyddstekniska m. fl. ärenden samt en *kanslibyrå* för administrativa och kamerala ärenden ävensom ärenden rörande upplysnings- och utbildningsverksamhet. Vid sidan av byråerna skola finnas en *social avdelning*, en *skogsavdelning* och en *trafikavdelning*. Utanför byrå- och avdelningsindelningen skola styrelsens *läkare* stå.

Partsrepresentanter i arbetarskyddsstyrelsen m. m. Beträffande denna fråga har *departementschefen* anmält, att han i samband med framläggande av förslag till lagstiftning om överflyttande å arbetarskyddsstyrelsen av arbetsrådets uppgifter och befogenheter i huvudsaklig överensstämmelse med vad kommittén förordat, att i vissa på arbetarskyddsstyrelsens prövning ankommande ärenden styrelsen skulle bestå av, förutom en eller flera be-fattningshavare hos styrelsen, representanter för arbetsgivare och arbets-tagare, utsedda i enlighet med vad hittills gällt rörande utseende av sådana ledamöter i arbetsrådet. Departementschefen har vidare anförut följande.

Nuvarande regler angående arbetsrådets handläggning av ärende, som ankommer på rådet att avgöra, skola vara normerande även för arbetarskyddsstyrelsens prövning av frågor, som skola avgöras med partsrepresentanter. I ärendets avgörande skola sålunda deltaga högst sju ledamöter, varav fyra partsrepresentanter. Styrelsen skall dock vara beslutför med fem ledamöter eller, om alla äro ense om beslutet, med fyra ledamöter. Vid besluts fattande skola dock alltid lika antal representanter för arbetsgivar- och arbetarsidan vara närvarande. Styrelsens chef skall intaga samma ställning som nu tillkommer arbetsrådets chef och såsom ordinarie opartiska ledamöter i rådet skola tjänstgöra den eller de befattningshavare Konungen därtill utser. I enlighet med vad kommittén ansett förutsätter jag vidare, att bland suppleanterna för arbetstagarrepresentanterna en ledamot skall utses efter förslag av tjänstemännens centralorganisation för att tillgodose tjänstemännens intresse av representation vid avgörandet av arbetstids- och arbetarskyddsärenden.

Rörande den närmare utformningen av detta förslag och motiveringen därför torde jag få hänvisa till vad jag anförut i samband med förenämnda lagstiftningsfråga.

I de två likalydande motionerna I: 283 och II: 455 har på anförda skäl yrkats, att riksdagen måtte i princip uttala sig för att partsrepresentationen i arbetarskyddsstyrelsen utökas till tre representanter för vardera ar-

betsgivare och arbetstagare och att tjänstemännens centralorganisation erhåller rätt att föreslå en ordinarie ledamot i styrelsen.

Chefstjänsterna. Efter att ha lämnat en redogörelse för nuvarande organisation och kommitténs förslag i ämnet samt innehållet i de avgivna yttrandena har *departementschefen* anfört följande.

Vad till en början angår den av kommittén föreslagna *generaldirektörsbefattningen* torde jag få anföra följande. Det centrala arbetarskyddsverket får vid bifall till mitt förslag en avsevärt mera begränsad organisation än den av kommittén föreslagna. Verket bör enligt min mening detta oaktat stå under ledning av en generaldirektör. Härför talar icke blott arbetarskyddets allmänna betydelse utan även den särskilda omständigheten, att verkets chef avses skola fungera som ordförande i motsvarigheten till det nuvarande arbetsrådet. Med hänsyn till arten av de uppgifter, som i denna egenskap ankomma på verkschefen, framstår det som speciellt angeläget, att de rekryteringsmöjligheter, som en generaldirektörsbefattning erbjuder, stå till förfogande. Befattningen bör placeras i den nuvarande motsvarigheten till den av kommittén föreslagna lönegraden eller i lönegrad Cp 19.

Det är givetvis angeläget, att yrkesinspektionens verksamhet följer enhetliga linjer över hela landet. Det bör vara en viktig uppgift för generaldirektören och byråcheferna att utöva tillsyn häröver. Denna uppgift torde dock icke vara tillräcklig motivering för inrättande av en särskild *överdirektörstjänst* vid arbetarskyddsstyrelsen eller för att ge en av byråcheferna en särställning i lönehänseende. De i några yttranden framlagda förslagen av sådan innebörd kan jag alltså icke tillstyrka. Däremot bör den av byråcheferna, vilken vid förfall för generaldirektören skall fungera som ordförande i styrelsen vid kollegial behandling av arbetstids- m. fl. ärenden, med sedvanligt arvode förordnas att vara ställföreträdare för generaldirektören.

Vad angår *byråchefstjänsterna* har kommittén övervägt att föreslå placering å den tidigare C-planen med förordnande för viss tid men har stannat för att föreslå placering i A 30 dvs. numera Ca 33. I några yttranden har C-planen förordats. Jag finner för min del icke tillräcklig anledning föreligga för att beträffande någon av byråchefstjänsterna avvika från den för sådana tjänster vanliga placeringen. Chefsbefattningarna å arbetstids- och tekniska byråerna torde böra vara ordinarie tjänster och sålunda uppföras i Ca 33. Befattningen som chef för kanslibyrån bör däremot intill dess att viss erfarenhet av den nya organisationen föreligger vara extra ordinarie och sålunda uppföras i Ce 33.

Personalorganisationen inom byråer och avdelningar m. m. Kommittén har gjort vissa allmänna uttalanden angående anställnings- och avlöningsförhållandena för främst viss teknisk personal. Härvid har kommittén bl. a. framhållit, att avsevärda svårigheter mött att rekrytera kvalificerad personal till den nuvarande arbetarskyddsorganisationen. Departementschefen har framhållit, att nämnda rekryteringssvårigheter utan tvivel minskat organisationens effektivitet, men att de sedan kommittébetänkandet framlades föranlett vissa åtgärder för att förbättra löneställningen för den

tekniska personalen hos den nuvarande arbetarskyddsbyrån. Departementschefen har funnit det angeläget, att rekryteringen ytterligare underlättas, men har likväl ansett sig icke nu kunna förorda några generella förbättringar i fråga om lönegradsplaceringen för de ifrågakvarande tjänsterna.

I det följande har departementschefen behandlat omfattningen av personalorganisationen och dennas utformning i övrigt — bortsett från byråchefsbefattningarna och biträdespersonalen — inom de för arbetarskyddsstyrelsen av honom föreslagna byråerna m. m. En tablå över nuvarande och av departementschefen föreslagen personalorganisation har fogats till propositionen såsom bilaga 1.

Arbetstidsbyrån. Det nuvarande arbetsrådets kanslipersonal omfattar, bortsett från biträdespersonal i kansliskrivares och lägre löneställning, följande befattningshavare. (De före den 1 juli 1947 tillämpade lönegradsbeteckningarna angivas inom parentes.)

1 byråchef	Ca 33 (A 30)
1 förste byråsekreterare	Ca 29 (A 26)
1 »	Ce 29 (Eo 26)
1 byråsekreterare	Ca 24 (A 21)
1 amanuens	

Kungl. Maj:ts förslag innebär följande organisation av arbetstidsbyrån.

1 byråchef	Ca 33
1 förste byråsekreterare	Ca 29
1 byråsekreterare	Ca 24
1 amanuens	

Tekniska byrån. Arbetarskyddsbyråns nuvarande personalbestånd omfattar, bortsett från biträdespersonal i kansliskrivares och lägre löneställning, följande befattningshavare.

1 byråchef	Ca 33 (A 30)
1 byrådirektör	Ca 31 (A 28)
1 »	Ce 31 (Eo 28)
1 förste byråingenjör	Ca 29 (A 26)
1 »	Ce 29 (Eo 26)
1 förste byråsekreterare	Ca 29 (A 26)
1 förste byråingenjör	Ca 27 (A 24)
1 »	Ce 27 (Eo 24)
1 byråsekreterare	Ca 24 (A 21)
1 byråingenjör	Ca 24 (A 21)
1 »	Ce 24 (Eo 21)
3 byråingenjörer	Arvode motsv. Ce 24: 24
1 ritare	» » Ce 20: 20

Till byråns personal höra dessutom en läkare för arbetarskyddsärenden och en biträdande läkare för arbetarskyddsärenden.

På grund av såväl arbetarskyddsbyråns ökade arbetsbelastning som svårigheter att rekrytera byråns ingenjörspersonal har enligt beslut av 1947 års riksdag — dvs. efter det att kommittébetänkandet avlämnats — personalen å byrån fr. o. m. den 1 juli 1947 provisoriskt förstärkts med 2 förste byråingenjörer i lönegraderna Ce 29 (Eo 26) och Ce 27 (Eo 24), 2 byråingenjörer med arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen av lönegrad Ce 24 (Eo 21), 1 ritare med arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen i lönegrad Ce 20 (Eo 16) och 1 biträdande läkare för arbetarskyddsärenden. Nämda personal är inräknad vid redogörelsen för nuvarande personal. Närmare redogörelse för denna personalförstärkning lämnas i propositionen nr 209/1947. Samtidigt med att byrån tillförts denna personal ha 3 tekniska amanuens tjänster indragits, när det under de senaste åren icke eller blott under kortare tider varit möjligt att rekrytera dessa tjänster.

Kommittén har för skyddstekniska byrån föreslagit, bortsett från biträdepersonal i kansliskrivares och lägre löneställning, följande personal.

1 byråchef	A 30
2 byrådirektörer	A 29
1 byrådirektör	A 28
3 förste byråingenjörer	A 26
1 förste byråsekreterare	A 26
2 byråingenjörer	A 22
2 »	Eo 22
2 amanuenser (ingenjörer)	Ex 20
2 ritare	Eo 18

Departementschefen har i förevarande avseende anfört följande.

Den av kommittén för skyddstekniska byrån föreslagna personalorganisationen motsvarar i fråga om antalet befattningar ganska nära personalen å den nuvarande arbetarskyddsbyrån hos riksförsäkringsanstalten, sedan denna personal fr. o. m. den 1 juli 1947 provisoriskt förstärkts i avbidan på ställningstagande till kommitténs förslag. Dock föreligger i nämnda hänseende den skillnaden mellan den nuvarande personalstaten och kommittéförslaget, att i det senare upptagits en byrådirektörsbefattning i stället för en förste byråingenjörstjänst och två tekniska amanuensbefattningar i stället för en byråingenjörstjänst. I kommittéförslaget har därjämte upptagits ytterligare en ritarbefattning. Däremot har en befattning som byråsekreterare ej medtagits i förslaget.

Kommittén har starkt framhållit de otillfredsställande förhållanden, som på grund av personalbrist rått å riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå. Genom den vidtagna provisoriska förstärkningen av personalorganisationen torde förhållandena numera ha förbättrats. I förevarande sammanhang torde den provisoriska organisationen böra omprövas med hänsynstagande till nu framlagda förslag i övrigt.

Å arbetarskyddsbyrån finnas f. n. två byrådirektörer i 31 lönegraden. Kommittén har föreslagit, att för vissa av den ene byrådirektörens arbetsuppgifter — ärenden som avse tryckkärl, transportanordningar och svetsning — skall inrättas en ny befattning som byrådirektör. Riksförsäkringsanstalten har anslutit sig till detta förslag och förordat, att byråns arbetsuppgifter skola fördelas på tre avdelningar, nämligen den allmänna tekniska avdelningen, maskinavdelningen samt avdelningen för tryckkärl och transportanordningar, ävensom att såsom chef för varje avdelning skall finnas en byrådirektör.

Vad angår den föreslagna byrådirektörsbefattningen å avdelningen för tryckkärl och transportanordningar får jag erinra, att riksförsäkringsanstalten i sitt yttrande över det inom socialdepartementet år 1947 upprättade förslaget till provisorisk förstärkning av byråns personal — avseende bl. a. tillsättande av en förste byråingenjörstjänst med arvode motsvarande lönegrad Eo 26 (Ce 29) — hemställt, att i stället för denna tjänst måtte inrättas en byrådirektörsbefattning i lönegrad Eo 28 (Ce 31). I propositionen nr 209/1947 föreslog Kungl. Maj:t inrättande av en förste byråingenjörstjänst i Eo 26 (Ce 29). I två likalydande motioner I: 266 och II: 399 yrkades bifall till anstaltens hemställan. Då organisationen av tillsynen över arbetarskyddslagstiftningens tillämpning skulle bli föremål för omprövning redan påföljande år, ansåg riksdagen (skrivelse nr 298/1947) icke tillräcklig anledning föreligga att frågå Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen förutsatte, att löneställningen för ifrågavarande befattning ägnades ytterligare överväganden i samband med nämnda omprövning.

Den nu nämnda tjänsten motsvarar den av kommittén föreslagna och av anstalten tillstyrkta byrådirektörsbefattningen. Då de arbetsuppgifter, som skola vara förenade med denna tjänst, äro såväl kvalitativt som kvantitativt jämförbara med de uppgifter, som ävila de nuvarande byrådirektörerna å arbetarskyddsbyrån, tillstyrker jag, att den extra ordinarie förste byråingenjörsbefattningen i lönegrad Ce 29 ombildas till en byrådirektörsbefattning.

Riksförsäkringsanstalten, som ej ansett den av kommittén föreslagna gruvavdelningen inom specialinspektionsbyrån erforderlig, har föreslagit, att till skyddstekniska byrån skall knytas en kunnig och erfaren gruvtekniker med uppgift att handlägga ärenden rörande arbetarskyddet vid gruvor och stenbrott samt att leda och samordna tillsynsverksamheten på dessa arbetsområden. Denna befattningshavare borde i fråga om teoretisk och praktisk kompetens vara jämställd med bergmästarna och erhålla byrådirektörs ställning.

Enligt min mening bör tillsynen över arbetarskyddet vid gruvor och stenbrott ägnas synnerlig uppmärksamhet. Såsom jag förut angivit kan jag dock icke biträda kommitténs förslag om inrättande av en särskild gruvinspektion under ledning av en gruvavdelning inom centralmyndigheten.

Det synes mig däremot lämpligt, att såsom riksförsäkringsanstalten föreslagit en särskild tjänsteman med gruvteknisk kunskap och erfarenhet knytes till tekniska byrån. Härigenom torde förutsättningar skapas för en intensifierad tillsyn vid gruvor och stenbrott. Jag föreslår därför, att å byrån tillsättes en byrådirektör med uppgift att handlägga ärenden rörande arbetarskyddet vid gruvor och stenbrott samt att biträda vid tillsynen på ifrågavarande områden.

Enligt mitt förslag skulle sålunda å tekniska byrån finnas fyra byrådirektörstjänster, varav två nyinrättade. Kommittén har föreslagit, att de

nuvarande två byrådirektörsbefattningarna skola placeras i lönegrad A 29 (Ca 32). Den nya byrådirektörsbefattningen skulle enligt kommittéförslaget placeras i A 28 (Ca 31). Riksförsäkringsanstalten har ansett, att även denna befattning bör placeras i A 29. Samma lönegradsplacering har anstalten föreslagit för den gruvtekniskt utbildade byrådirektören, enär han borde vara jämställd med bergmästarna. I överensstämmelse med vad statskontoret och allmänna lönenämnden uttalat anser jag mig icke kunna tillstyrka, att ifrågavarande byrådirektörsbefattningar placeras i annan lönegrad än den inom förvaltningen i övrigt för byrådirektörer vanliga. Jag föreslår alltså, att de placeras i nuvarande 31 lönegraden. Byrådirektören för ärenden rörande gruv- och stenindustrien anser jag tills vidare böra uppföras å extra ordinarie stat. Övriga tre befattningar böra vara ordinarie.

F. n. finnas å arbetarskyddsbyrån fyra befattningar som f ö r s t e b y r å i n g e n j ö r , varav två ordinarie (Ca 29 och Ca 27) och två extra ordinarie (Ce 29 och Ce 27). De två sistnämnda ha inrättats fr. o. m. den 1 juli 1947. Kommittén har föreslagit, att tre förste byråingenjörer, samtliga ordinarie, skola finnas å byrån. Riksförsäkringsanstalten har uttalat, att byråns tekniska personal bör förstärkas med ytterligare 5 förste byråingenjörer.

Jag har i det föregående föreslagit, att den nuvarande förste byråingenjören i lönegrad Ce 29 skall uppflyttas till byrådirektör i Ca 31. I fråga om antalet förste byråingenjörsbefattningar i övrigt finner jag mig icke nu kunna föreslå någon ändring.

Vad angår löneställningen för förste byråingenjörerna har kommittén föreslagit, att samtliga befattningar skola placeras i lönegrad A 26 (Ca 29). Jag anser mig icke kunna föreslå annan ändring än att den extra ordinarie förste byråingenjören i Ce 27 uppföres på ordinarie stat i samma lönegrad.

Å arbetarskyddsbyrån finnas f. n. anställda fem befattningshavare i b y r å i n g e n j ö r s ställning, därav en ordinarie och en extra ordinarie befattning (Ca 24 resp. Ce 24) samt tre tjänster med arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen av lönegrad Ce 24 (Eo 21). Två av de sistnämnda tjänsterna ha tillförts byrån fr. o. m. den 1 juli 1947. Kommittén har ansett behov föreligga av fyra byråingenjörsbefattningar och två tekniska amanuensbefattningar. Riksförsäkringsanstalten har föreslagit ytterligare en byråingenjör och två amanuenser. Jag är för min del icke beredd att förorda någon ökning av det nuvarande antalet byråingenjörsbefattningar.

Kommittén har föreslagit, att löneställningen för byråingenjörerna förbättras genom att de uppflyttas till den tidigare 22 dvs. nuvarande 25 lönegraden. De tekniska amanuensbefattningarna ha ansetts böra placeras i lönegrad Ex 20.

Jag kan icke tillstyrka uppflyttning av ifrågavarande befattningar i högre lönegrad. I avbidan på ställningstagande till det av 1944 års personalutredning framlagda förslaget till befordringsgång för teknisk personal synes icke böra vidtagas annan ändring beträffande dessa tjänster än att de tre arvodesbefattningarna ändras till extra befattningar i högst Cg 24.

Sedan 1 juli 1947 finnes å arbetarskyddsbyrån anställd en r i t a r e med arvode motsvarande lönen i lägsta löneklassen i Ce 20. Kommittén har föreslagit inrättande av två ritartjänster i Eo 18 (Ce 22). Jag kan icke nu tillstyrka inrättande av ytterligare en befattning av ifrågavarande slag. Innan lönefrågan för den redan befintliga tjänsten avgöres, bör statsmakternas ställningstagande till 1944 års personalutrednings förenämnda för-

slag avvaktas. Tills vidare bör därför enligt min mening icke vidtagas annan ändring än att befattningen upptages som extra i Cg 20.

På arbetarskyddsbyrån finnas f. n. anställda en förste byråsekreterare och en byråsekreterare i Ca 29 (A 26) och Ca 24 (A 21). Kommittén har föreslagit, att sistnämnda befattning skall överflyttas till annan byrå inom det nya ämbetsverket. Riksförsäkringsanstalten har i sitt remissvar anfört, att denna befattning måste bibehållas å byrån.

Jag har redan i det föregående förordat, att de ärenden angående minderårigas och kvinnors arbetstid och nattvila, som f. n. handläggas på arbetarskyddsbyrån, överföras till den nya arbetstidsbyrån liksom även att på arbetarskyddsbyrån f. n. ankommande ärenden av administrativ natur överflyttas till den föreslagna kanslibyrån. I likhet med kommittén är jag av den uppfattningen, att för handläggningen av de övriga uppgifter å tekniska byrån, som torde kräva juridisk kompetens, det åtminstone till en början torde vara tillräckligt, att en befattningshavare med juridisk utbildning och erfarenhet finnes å byrån. Jag föreslår dock, att förste byråsekreteraren överflyttas till annan byrå (kanslibyrån) och att byråsekreteraren behålles å tekniska byrån.

Departementschefen har sålunda förordat, att å tekniska byrån skola finnas, förutom biträdespersonal, följande befattningshavare, nämligen

1 byråchef	Ca 33
3 byrådirektörer	Ca 31
1 byrådirektör	Ce 31
1 förste byråingenjör	Ca 29
2 » byråingenjörer	Ca 27
1 byråingenjör	Ca 24
1 »	Ce 24
3 byråingenjörer	Cg 24
1 byråsekreterare	Ca 24
1 ritare	Cg 20.

I de likalydande motionerna I: 338 och II: 497 har på anförda skäl yrkats, att riksdagen måtte besluta, att å arbetarskyddsstyrelsens tekniska byrå inrättas tre extra ordinarie förste byråingenjörsbefattningar med placering i lönegrad 27 för tillgodoseende av byråns omedelbara behov av kemisk-teknisk, elektroteknisk och byggnadsteknisk sakkunskap.

Kanslibyrån. På kanslibyrån skall enligt Kungl. Maj:ts förslag ankomma handläggningen av administrativa och kamerala ärenden ävensom upplysnings- och utbildningsfrågor. Å byrån föreslås placerad den å nuvarande arbetarskyddsbyrån inrättade förste byråsekreterarbefattningen i Ca 29. I stället för en av kommittén föreslagen ordinarie byråsekreterarbefattning anses vidare böra finnas en amanuens.

För upplysnings- och utbildningsärendena anses böra inrättas en byråingenjörsbefattning i 24 lönegraden. Då någon tvekan om behovet av densamma icke anses föreligga, förordas, att den uppföres på ordinarie stat.

Kanslibyråns personal skulle således bestå av, förutom biträdespersonal, följande befattningshavare: 1 byråchef (Ce 33), 1 förste byråsekreterare (Ca 29), 1 byråingenjör (Ca 24) och 1 amanuens.

Skogsavdelningen. Inom riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå finnes icke någon befattningshavare med skogsteknisk utbildning och erfarenhet. Handläggning å byrån av ärenden, som röra arbetarskyddet inom skogsbruket, sker därför vanligen i samråd med skogs- och flottledsinspektören.

Skogs- och flottledsinspektionens nuvarande personalorganisation består, bortsett från skrivpersonal, av följande befattningshavare.

1 skogs- och flottledsinspektör	Ca 30 (A 27)
1 assistent	Ca 23 (A 20)
2 assistenter	Arvode motsvarande Ce 23 (Eo 20)
1 skogsunderinspektör	Ce 18 (Eo 14)
3 bitr. skogsunderinspektörer (halv- årsanställda)	Arvode motsvarande Ce 11 (Eo 7)
2 konsulenter	Arvode 525 kr./mån.

Enligt *kommitténs* förslag skulle å skogsavdelningen finnas följande befattningshavare förutom skrivpersonal.

1 byrådirektör, tillika skogsyrkesinspektör i södra distriktet	A 29
1 förste assistent	A 26
1 assistent	A 22
1 skogsunderinspektör	A 17
1 »	Eo 14
1 konsulent	A 14

Med avseende å kompetenskraven har *domänstyrelsen* i avgivet yttrande föreslagit, att för skogsyrkesinspektör och assistent uppställas samma fordran, som f. n. gäller för domänverkets jägmästare m. fl., nämligen examen från skogsinstitutets högre kurs eller skogshögskolans jägmästarkurs. Sökande med examen från skogsinstitutets lägre kurs eller skogshögskolans forstmästarkurs borde dock efter särskilt Kungl. Maj:ts medgivande kunna ifrågakomma för nämnda tjänster. Rörande kompetenskraven för skogsunderinspektör har *domänstyrelsen* ifrågasatt, om icke även avgångsexamen från statens eller därmed jämförlig skogsskola bör få gälla, varigenom väsentligt ökad rekryteringsmöjlighet skulle erhållas.

För egen del har *departementschefen* anfört följande.

Vid behandlingen av arbetarskyddsstyrelsens byråindelning har jag avslutit mig till *kommitténs* förslag att för handläggning av arbetarskyddsärenden rörande skogsbruket skall inrättas en skogsavdelning, vilken även skall utgöra kansli för det södra inspektionsdistriktet. För att vidga möjligheterna till rekrytering av personal inom ifrågavarande inspektionsgren

förordar jag höjning av löneställningen för vissa befattningar inom skogsavdelningen.

Jag tillstyrker sålunda kommitténs förslag att skogsavdelningen skall stå under ledning av en byrådirektör, tillika skogsyrkesinspektör i södra distriktet. Befattningen torde böra placeras i Ca 31 (A 28).

Beträffande den av kommittén föreslagna befattningen som förste assistent ansluter jag mig till vad statskontoret uttalat. Jag förordar sålunda, att å avdelningen inrättas en befattning som förste byråinspektör i Ca 27 i stället för den nuvarande ordinarie assistentbefattningen.

Vidare tillstyrker jag, likaledes i enlighet med statskontorets förslag, att i stället för den av kommittén förordade assistentbefattningen inrättas en befattning som byråinspektör i nuvarande 24 lönegraden. Denna befattning torde böra vara extra ordinarie.

I övrigt torde emellertid en utbyggnad av personalorganisationen inom skogsavdelningen böra få anstå tills vidare. Jag anser sålunda, att den nuvarande skogsunderinspektörsbefattningen i Ce 18 bör oförändrad överflyttas till skogsavdelningen. Någon ny underinspektörstjänst kan jag ej tillstyrka. Ej heller kan jag tillstyrka annan ändring av löneställningen för konsulenten än att befattningen ombildas till extra tjänst i Cg 13.

Vad angår kompetensfordringarna för ifrågavarande befattningshavare ger jag i princip min anslutning till vad domänstyrelsen anfört.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle skogsavdelningens personal med undantag för biträden omfatta 1 byrådirektör, tillika skogsyrkesinspektör (Ca 31), 1 förste byråinspektör (Ca 27), 1 byråinspektör (Ce 24), 1 skogsunderinspektör (Ce 18) och 1 extra tjänsteman (Cg 13).

Trafikavdelningen. Å riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå finnes f. n. ej någon särskild befattningshavare, som har att bereda och handlägga arbetarskyddsfrågor rörande trafikväsendet. I allmänhet sker handläggningen i samråd med yrkesinspektionens specialinspektörer för järnvägsdrift, vilka utgöras av två hos järnvägsstyrelsen anställda befattningshavare för tillsyn å vissa arbeten vid statens järnvägar samt av järnvägsinspektören hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för tillsyn å vissa arbeten vid de enskilda järnvägarna. Nämnda befattningshavare äro placerade i lönegrad Ca 31 (A 28). De hos järnvägsstyrelsen anställda specialinspektörerna, som även ha andra arbetsuppgifter inom styrelsen, biträdas enligt från styrelsen inhämtad uppgift i sitt arbete av, förutom biträdespersonal, en ingenjörutbildad befattningshavare i lönegrad Ca 23 (A 20) och en kontorsskrivare i Ca 19 (A 15). Järnvägsinspektören hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen biträdes av en byråingenjör i Ca 24 (A 21) och ett biträde i Ca 8 (A 4).

Personalbeståndet å den föreslagna avdelningen skulle enligt kommitténs förslag omfatta följande befattningshavare förutom biträdespersonal.

1 byrådirektör, tillika trafikinspektör		A 29
1 trafikinspektör		A 28
1 förste byråingenjör		A 24
1 byråingenjör		Eo 22

Departementschefen har beträffande denna avdelning anfört i huvudsak följande.

Å ifrågavarande avdelning erfordras enligt min mening en relativt stark uppsättning av kvalificerade tjänster. Jag kan därför i stort sett tillstyrka den av kommittén föreslagna personaluppsättningen men anser dock att vissa avvikelser från förslaget måste göras beträffande befattningarnas lönegradsplacering m. m. Någon förstärkning av personaluppsättningen utöver vad kommittén föreslagit kan jag ej tillstyrka.

Kommitténs förslag att å trafikavdelningen skall inrättas en befattning som byrådirektör biträder jag. Befattningen bör placeras i samma lönegrad som övriga byrådirektörstjänster. Jag förordar, att den upptages i Ca 31. Någon särskild beteckning å befattningen för att ange att med densamma äro förenade inspekterande befogenheter synes icke erforderlig. Den av kommittén föreslagna benämningen trafikinspektör bör därför utgå.

I stället för den av kommittén föreslagna trafikinspektörsbefattningen i A 28 (Ca 31) torde å avdelningen böra inrättas en befattning som förste byråingenjör i Ca 29. Vidare bör såsom kommittén föreslagit inrättas en förste byråingenjörstjänst i nuvarande 27 lönegraden. Denna befattning synes dock böra vara extra ordinarie och sålunda placeras i Ce 27. Även en extra ordinarie byråingenjörsbefattning bör enligt min mening inrättas. Liksom övriga byråingenjörstjänster inom verket bör den placeras i nuvarande 24 lönegraden (Ce 24).

Enligt departementschefens förslag skola således å trafikavdelningen med undantag av biträdespersonal finnas följande befattningar, nämligen

1 byrådirektör	Ca 31
1 förste byråingenjör	Ca 29
1 »	Ce 27
1 byråingenjör	Ce 24.

Sociala avdelningen. Å riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå finnes f. n. icke anställd någon i begränsad mening socialt utbildad befattningshavare. Ärenden avseende den kvinnliga yrkesinspektionens verksamhetsområde och andra likartade ärenden handläggas därför vanligtvis i samråd med eller uteslutande genom yrkesinspektrisen.

Den nuvarande personaluppsättningen å yrkesinspektrisens kansli omfattar följande befattningshavare förutom biträdespersonal.

1 yrkesinspektris	Ca 29 (A 26)
1 yrkesinspektrisassistent	Ca 22 (A 18)
1 assistent	Ce 22 (Eo 18)

Avdelningens personalbestånd skulle sålunda enligt kommitténs förslag omfatta följande befattningshavare förutom biträdespersonal.

1 byrådirektör	A 28
1 förste byråsekreterare	A 24
1 assistent	Eo 20

Departementschefen har förklarat, att han biträdde kommitténs förslag att den nuvarande yrkesinspektrisbefattningen skulle ombildas till en befattning som byrådirektör i Ca 31 (A 28) hos styrelsen. För denna befattning anses böra gälla samma kompetensfordringar som i det följande föreslås för socialinspektör. I fortsättningen har departementschefen anfört följande.

I 23 § gällande arbetarskyddslag föreskrives, att yrkesinspektionens befattningshavare skola utgöras av bl. a. minst en yrkesinspektris för tillsyn företrädesvis å arbete, vartill kvinnor användas. I det följande föreslår jag vissa — huvudsakligen formella — ändringar beträffande den nuvarande kvinnliga yrkesinspektionen. I överensstämmelse härmed har i det denna dag till lagrådet remitterade förslaget till ny arbetarskyddslagstiftning bestämmelsen angående yrkesinspektrisen icke medtagits. Intill dess att den nya lagstiftningen träder i tillämpning torde få uppdragas åt byrådirektören å sociala avdelningen att vara yrkesinspektris enligt arbetarskyddslagen.

Kommitténs förslag om inrättande av en förste byråsekreterarbefattning för de sociala ärendena kan jag icke f. n. biträda. Däremot anser jag lämpligt, att den nuvarande assistentbefattningen i Ca 22 ersättes med en såsom rekryteringsbefattning avsedd amanuens tjänst. Assistentbefattningen bör därvid föras på övergångsstat.

Personalen å sociala avdelningen skulle sålunda tills vidare utgöras av en byrådirektör i Ca 31 och en amanuens.

Läkare. *Kommittén* har lagt stor vikt vid att utforma sitt förslag så att arbetarskyddsorganisationens behov av läkarmedverkan blir tillgodosett såväl centralt som lokalt. Enligt kommittéförslaget skulle centralmyndighetens behov i denna del i huvudsak tillgodoses genom heltidsanställda läkare inom den föreslagna arbetshygieniska byrån, i vilken yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan skulle utgöra huvudbeståndsdelen. Riksförsäkringsanstalten m. fl. ha förordat, att en relativt stark läkaruppsättning skall finnas inom centralmyndigheten även om yrkeshygieniska avdelningen icke överflyttas. Centralmyndighetens läkare ha härvid avsetts ersätta även de yrkesläkare inom inspektionsdistrikten, vilka ha föreslagits av kommittén.

För egen del har *departementschefen* i denna fråga anfört följande.

Det kan enligt min mening icke råda tvivel om att arbetarskyddet i framtiden kommer att behöva medverkan av läkare i betydande omfattning. I vilka former läkarnas medverkan mera permanent skall ordnas, kan emellertid icke nu med någon säkerhet bedömas. Vissa för det yrkesmedicinska och yrkeshygieniska arbetet grundläggande spörsmål befinna sig ännu endast på ett förberedande stadium. Jag vill här blott erinra om den försöksverksamhet på yrkesmedicinens område, som fr. o. m. den 1 juli 1947 påbörjats vid karolinska sjukhuset genom inrättande där av en central för undersökning och behandling av samt forskning rörande yrkessjukdomar. F. n. torde sålunda endast en tillfällig lösning av arbetarskyddets läkarfråga kunna genomföras.

Då enligt mitt förslag yrkeshygieniska avdelningen icke skall ingå i arbetarskyddsstyrelsen, bör samarbetet mellan styrelsen och avdelningen fort-

gå enligt samma linjer som det hittillsvarande samarbetet mellan arbetarskyddsbyrån och avdelningen. En huvuddel av arbetarskyddsstyrelsens behov av medicinska expertutlåtanden kan på denna väg beräknas bli täckt. Liksom nu är fallet fordras emellertid även att läkare äro direkt knutna till den centrala arbetarskyddsmyndigheten. Ehuru fr. o. m. innevarande budgetår arbetarskyddsbyrån tillförts en biträdande läkare, föreligger otvivelaktigt ett visst behov av att ytterligare förstärka denna läkarpersonal. Tills vidare torde härvid icke kunna komma i fråga att inrätta befattningar avsedda för heltidsanställda läkare. Jag förordar i stället, att de arvoden, som äro förenade med de nu befintliga befattningarna, höjas för att möjliggöra ökning av tjänstgöringstiden. Sålunda böra finnas en överläkare med arvode å högst 8 000 kronor för år samt en biträdande läkare med arvode å högst 6 000 kronor för år. Närmare bestämmelser angående tjänstgöringstidens omfattning, semester m. m. torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Till frågan om lokalorganisationens behov av läkarmedverkan och dess tillgodoseende återkommer jag i ett senare sammanhang.

Biträdespersonal, expeditionsvakter m. fl. Hos det nuvarande arbetsrådet finnas anställda 1 kansliskrivare i lönegrad Ca 15 (A 11), tillika rådets registrator, 1 kanslibitråde i Ca 11 (A 7), 1 kontorsbiträde i Ca 8 (A 4) och 2 extra ordinarie kontorsbiträden.

Biträdespersonalen å den nuvarande arbetarskyddsbyrån omfattar 1 kansliskrivare i lönegrad Ca 15 (A 11), som tjänstgör som byråns registrator, 1 kanslibitråde i Ca 11 (A 7), 2 kontorsbiträden i Ca 8 (A 4) och 4 extra ordinarie biträden.

Å yrkesinspektrisens kansli finnas f. n. anställda 1 kanslibitråde i lönegrad Ca 11 (A 7) och 1 biträdesaspirant.

Hos skogs- och flottledsinspektionen finnas anställda 1 kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 och 1 biträde med tjänstgöring 8 månader per år.

Förenämnda biträdespersonal skulle sålunda bestå av 2 kansliskrivare, 3 kanslibiträden, 4 kontorsbiträden och 8 biträden i lägre löneställning eller tillhopa 17 befattningshavare.

Kommitténs förslag till biträdespersonal å de byråer och avdelningar, som enligt vad departementschefen förordat skola ingå i arbetarskyddsstyrelsen, omfattar följande befattningar.

Byrå eller avdelning	A 11	Eo 11	A 7	Kontors- och skrivbiträden
Arbetstidsbyrån	1		1	3
Skyddstekniska byrån	1		3	5
Administrativa byrån			1	2
Upplynings- och utbildningsbyrån	1	1	2	3
Skogsavdelningen			1	1
Trafikavdelningen			1	1
Socialhygieniska avdelningen			1	1
Summa	3	1	10	16

Den i lönegrad Eo 11 upptagna befattningen som kansliskrivare avses främst för bibliotekariegöromål.

Förutom förenämnda biträdespersonal har kommittén räknat med 4 expeditionsvakter, därav 1 förste expeditionsvakt, och 2 telefonister.

Departementschefen har till en början erinrat om att chefen för finansdepartementet jämlikt bemyndigande den 17 januari 1947 tillkallat en utredningsman för att inom departementet biträda med utredning angående anställningsförhållandena för viss biträdespersonal i statens tjänst. Utredningsuppdraget avser i huvudsak befattningarna som kansliskrivare, kontorist och kanslibitråde. I avbidan på resultatet av denna utredning har departementschefen förklarat sig icke kunna förorda inrättande av nya ordinarie tjänster av nämnda slag.

Hos arbetsrådet och arbetarskyddsbyrån finnas f. n. två ordinarie kansliskrivarbefattningar (Ca 15). Dessa befattningar anses böra överflyttas till arbetstidsbyrån resp. tekniska byrån. Såsom omnämnts vid behandlingen av personalorganisationen för kanslibyrån har kommittén för den av kommittén föreslagna administrativa byrån upptagit en befattning under benämningen kansliskrivare och registrator i lönegrad A 14 (Ca 18). Då registreringen av inkommande och avgående post, enligt vad som konstaterats vid särskild på departementschefens föranstaltande gjord undersökning, bör i huvudsak ske å de olika byråerna och avdelningarna och med hänsyn till att arbetarskyddsstyrelsens medelförvaltning anses bli av relativt ringa omfång, har icke förordats, att ifrågavarande befattning placeras högre än som kansliskrivare i nuvarande 15 lönegraden. Befattningen föreslås tills vidare vara extra ordinarie och sålunda tillhöra lönegrad Ce 15. I övrigt har icke tillstyrkts inrättande av någon kansliskrivarbefattning hos arbetarskyddsstyrelsen.

Tre befattningar som kanslibitråde (Ca 11), samtliga ordinarie, finnas f. n. hos arbetsrådet, arbetarskyddsbyrån och yrkesinspektrisen. För de bibliotekarieuppgifter, som enligt kommittéförslaget skulle ankomma på en kansliskrivare, beräknas en kanslibiträdesbefattning i Ce 11. Härutöver beräknas ytterligare en befattning i sistnämnda lönegrad. Antalet kanslibiträdesbefattningar skulle alltså utgöra 5.

Såsom förut angivits finnas hos arbetsrådet, arbetarskyddsbyrån, skogs- och flottledsinspektionen samt yrkesinspektrisen sammanlagt 12 kontorsbiträden och skrivbiträden, varav 4 ordinarie kontorsbiträden. Kommittén har beräknat, att för de byråer och avdelningar, som enligt departementschefens förslag skola ingå i arbetarskyddsstyrelsen, sammanlagt 18 befattningshavare i nämnda grader erfordras inberäknat telefonister. Departementschefen uppskattar för sin del det erforderliga antalet kontors- och skrivbiträden till 14, vari behovet av telefonist torde få inräknas. Antalet ordinarie kontorsbiträdesbefattningar föreslås fortfarande utgöra 4.

Kommittén har föreslagit, att en befattning som förste expeditionsvakt och 3 befattningar som expeditionsvakt skola in-

rättas. Med den begränsning av organisationen som departementschefen föreslagit har till en början räknats med endast en befattning som ordinarie förste expeditionsvakt i Ca 11 (A 7) och en befattning som extra ordinarie expeditionsvakt i Ce 9 (Eo 5).

Med anledning av vad statens organisationsnämnd anfört i sitt yttrande har framhållits, att arbetarskyddsstyrelsen självfallet bör beakta möjligheterna till rationalisering av registrerings- och skrivarbetet och begränsning av den härför avsedda personalen.

I de likalydande motionerna I: 337 och II: 498 har hemställts, att en biträdestjänst å skogsavdelningen inrättas som kanslibitråde i lönegrad Ca 11.

Den allmänna yrkesinspektionen.

Yrkesinspektionens lokala organ kunna hänföras till den allmänna yrkesinspektionen, den kvinnliga yrkesinspektionen, den kommunala tillsynen samt specialinspektionen. I förevarande sammanhang behandlas den allmänna och den kvinnliga yrkesinspektionen.

Beträffande distriktsindelning, tillsynsuppgifter och inspektionsfrekvens får utskottet hänvisa till vad därom anförts i propositionen, s. 82 och 83.

Det nuvarande personalbeståndet hos den allmänna yrkesinspektionen omfattar följande befattningshavare.

11 yrkesinspektörer	Ca 31 (A 28)
11 förste distriktsingenjörer	Ca 27 (A 24)
3 » »	Ce 27 (Eo 24)
13 distriktsingenjörer	Ca 24 (A 21)
9 »	Arvode motsvarande Ce 24: 24
2 aspiranter till distriktsingenjörstjänst	Arvode motsvarande Ce 24: 24
22 yrkesunderinspektörer	Ca 21 (A 17)
10 »	Ce 20 (Eo 16)
5 »	Arvode motsvarande Ce 20: 20
15 kontorsbiträden	Ca 8 (A 4)
15 icke-ordinarie biträden	

Den kvinnliga yrkesinspektionen består f. n. av

1 yrkesinspektris	Ca 29 (A 26)
3 distriktsinspektriser	Ce 25 (Eo 22)
1 yrkesinspektrisassistent	Ca 22 (A 18)
1 assistent	Ce 22 (Eo 18)
3 assistenter	Arvode motsvarande Ce 22: 22
1 kanslibitråde	Ca 11 (A 7)
1 icke-ordinarie biträde	

Enligt beslut av 1947 års riksdag — dvs. efter det att kommittébetänkandet avlämnats — har den allmänna yrkesinspektionen fr. o. m. den 1 juli 1947 provisoriskt förstärkts med 3 förste distriktsingenjörer i lönegrad Ce 27 (Eo 24), 7 distriktsingenjörer med arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen i Ce 24 (Eo 21), 5 yrkesunderinspektörer med arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen i Ce 20 (Eo 16) och 8 biträden för kontorsgöromål. I stället för lön å 2 befattningar som distriktsingenjör i Ce 23 och 2 aspirantbefattningar (Ex 20) skulle vidare utgå arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen av Ce 24 (Eo 21). Vidare har från samma tidpunkt den kvinnliga yrkesinspektionen provisoriskt förstärkts med 3 assistenter med arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen i Ce 22 (Eo 18) och 1 skrivbiträde. Samtidigt har en assistent i lönegrad Ce 20 (Eo 16) uppflyttats till Ce 22 (Eo 18). De nytillkomna befattningarna äro inräknade i sammanställningen över nuvarande personal. Närmare redogörelse för den provisoriska personalförstärkningen lämnas i propositionen nr 208/1947.

Kommittén har framhållit, att de arbetsuppgifter, som jämlikt arbetarskyddslagsiftningen skulle åligga den allmänna arbetsinspektionen, kunde hänföras till skyddstekniska, yrkeshygieniska, medicinska och sociala uppgifter. Samtliga dessa uppgifter ha numera ansetts vara av sådan beskaffenhet och omfattning, att de borde fördelas på särskilda befattningshavare med teknisk, medicinsk och socialhygienisk utbildning och erfarenhet.

I enlighet härmed har kommittén föreslagit, att för utövande av den tillsyn, som åligger den allmänna yrkesinspektionen, skola på varje distrikt tjänstgöra en yrkesinspektör i lönegrad A 29, en yrkesläkare i samma lönegrad och en socialinspektör i A 26 jämte övrig personal. I likhet med vad nu gäller borde centralmyndigheten äga fördela befattningshavarna till tjänstgöring inom olika distrikt, bestämma stationsorten för dem samt förflytta befattningshavare från ett distrikt till ett annat.

Enligt kommitténs förslag skulle den allmänna arbetsinspektionen omfatta följande befattningshavare.

11 yrkesinspektörer	A 29
11 yrkesläkare	A 29
11 socialinspektörer	A 26
11 förste distriktsingenjörer	A 26
3 » »	A 24
24 distriktsingenjörer	A 22
8 »	Eo 22
3 assistenter (socialhygieniker)	Eo 20
2 distriktsingenjörer (aspiranter)	Ex 20
32 »	A 19
12 »	Eo 19

11 kansliskrivare	A 11
11 kanslibiträden	A 7
14 kontorsbiträden	A 4
4 expeditivsvakter	Eo 5
17 icke-ordinarie biträden	

Departementschefen har framhållit behovet av en förstärkning av den lokala organisationen och anfört följande.

För egen del har jag genom den i ämnet förebragta utredningen och av mig i övrigt kända förhållanden blivit övertygad om att yrkesinspektionen är i behov av en icke obetydlig förstärkning. Såsom jag tidigare anfört torde emellertid under nuvarande förhållanden endast en begränsad utbyggnad kunna komma i fråga. Jag finner det också i och för sig lämpligt, att utbyggnaden sker etappvis bl. a. med hänsyn till vikten av att organisationen rekryteras med väl kvalificerad personal.

Jag behandlar i det följande de särskilda förslag, som kommittén framlagt beträffande den lokala organisationen.

Kommittén har föreslagit, att **b e n ä m n i n g e n** yrkesinspektionen skall ersättas med arbetsinspektionen. Enligt min mening föreligger icke anledning att frångå det sedan länge använda namnet yrkesinspektionen och jag föreslår således, att detta bibehålles.

Vad angår **d i s t r i k t s i n d e l n i n g e n** för den allmänna yrkesinspektionen har i några remissyttranden ifrågasatts, huruvida icke antalet distrikt bör ökas. Jag finner för min del icke lämpligt att frågan om ändring i denna indelning nu upptages till närmare prövning.

Vad angår den allmänna yrkesinspektionens **a r b e t s u p p g i f t e r** har kommittén förutsatt, att de i huvudsak skola motsvara dem som nu åvåla den allmänna och den kvinnliga yrkesinspektionen. Kommittén har skilt på skyddstekniska, yrkeshygieniska, medicinska och sociala uppgifter. Dessa ha med hänsyn till sin art och omfattning ansetts böra uppdelas på särskilda befattningshavare med teknisk, medicinsk och socialhygienisk utbildning och erfarenhet. I enlighet härmed skola enligt förslaget på varje distrikt tjänstgöra en yrkesinspektör, en yrkesläkare och en socialinspektör.

Jag behandlar till en början kommitténs förslag i vad det avser inrättande av befattningar som **y r k e s l ä k a r e**. Enligt förslaget skola dessa läkare vara heltidsanställda och placerade i lönegrad Ca 32 (A 29). På dem skulle främst ankomma att övervaka arbetarskyddslagstiftningens tillämpning i medicinskt-yrkeshygieniskt hänseende. Kommitténs förslag har avstyrkts av tre reservanter inom kommittén och har starkt kritiserats i flertalet yttranden, som behandlat förslaget i denna del. Mot förslaget har främst åberopats, att för uppdraget kvalificerade läkare över huvud taget ej finnas att tillgå samt att i vart fall de av kommittén föreslagna löneförmånerna icke kunna anses tillräckliga för att erhålla lämpliga sökande. Även behovet av heltidsanställda läkare har ifrågasatts. Olika andra utvägar för att tillgodose yrkesinspektionens läkarbehov ha anvisats. Sålunda har föreslagits, att ett antal läkare skola knytas till centralmyndigheten eller till yrkeshygieniska avdelningen vid folkhälsoinstitutet i stället för till distrikten. Även utnyttjande av läkare vid yrkessjukdomskliniker, i den mån sådana inrättas, samt anlåtande av tjänsteläkare eller andra läkare i orten har ansetts lämpligt.

Jag har tidigare förordat, att hos arbetarskyddsstyrelsen skola finnas två läkare. Det torde enligt min mening stå utom allt tvivel, att om tillsynen över arbetarskyddet skall bli effektiv, en viss medverkan av läkare även är nödvändig vid den lokala tillsynstjänsten. Jag är därför ense med kommittén, att möjlighet bör skapas för en vidgad läkarmedverkan inom yrkesinspektionen. Av vad i yttrandena anförts synes emellertid klart framgå, att den av kommittén föreslagna vägen icke f. n. är framkomlig. Heltidsbefattningar för läkare torde sålunda icke nu böra inrättas.

Såsom jag anförde vid behandlingen av arbetarskyddsstyrelsens behov av läkare, torde över huvud taget endast en tillfällig lösning av arbetarskyddets läkarfråga f. n. kunna genomföras. Vad yrkesinspektionen angår, kan det tänkas att dess läkarbehov till större eller mindre del skulle kunna tillgodoses genom läkare vid yrkesmedicinska undersökningscentraler, därest flera sådana komma att inrättas i framtiden. Det synes emellertid även önskvärt att vinna erfarenhet av den av kommittén förordade organisationsformen med inspektionsläkare direkt knutna till yrkesinspektionens distrikt. I sådant syfte får jag förorda, att till yrkesinspektionen försöksvis knyts två läkare med uppgift att biträda vid tillsynens utövande samt verkställa erforderliga utredningar. Då ifrågavarande försöksverksamhet bör ledas och bedrivas i intim samverkan med arbetarskyddsstyrelsens läkare, föreslår jag, att nämnda läkare under försökstiden placeras hos styrelsen. Jag finner vidare lämpligt, att deras verksamhet företrädesvis förlägges till första och andra yrkesinspektionsdistrikten, vilka båda ha stationsort i Stockholm. Härigenom kunna erfarenheter om läkares medverkan i tillsynsarbetet vinnas dels från ett stadsdistrikt och dels från ett distrikt av övervägande landsbygdskarakter. Förslaget att förlägga läkarnas verksamhet till nämnda distrikt får dock ej utesluta möjlighet att anlita dem för uppgifter även inom andra yrkesinspektionsdistrikt.

Ifrågavarande läkare torde böra anställas på deltid mot arvode.

Jag övergår härefter till frågan om de föreslagna socialinspektörerna.

På den kvinnliga yrkesinspektionens personal ankommer att övervaka arbetarskyddslagstiftningens efterlevnad företrädesvis vid arbete, vartill kvinnor användas, att verka för att nödiga sociala anordningar vidtagas samt att tillhandagå med upplysning, råd och anvisningar i sociala frågor. Kommittén har föreslagit, att den kvinnliga yrkesinspektionen skall inordnas i den allmänna yrkesinspektionen och där ersättas av en manlig eller kvinnlig socialinspektör på varje distrikt. Socialinspektör skulle utöva tillsyn även vid arbetsställen med manlig arbetskraft. Tre av kommitténs ledamöter ha reserverat sig mot förslaget, i det att de anse, att den nuvarande kvinnliga yrkesinspektionen bör bibehållas med oförändrade arbetsuppgifter och oförändrad ställning, ehuru utbyggd till att omfatta personal å samtliga 11 inspektionsdistrikt.

Mot kommitténs förslag har främst åberopats, att den hygieniska tillsynen å arbetsplatserna icke kan skiljas från den tekniska tillsynen samt att kvinnlig inspektionspersonal fordras för de särskilda frågor som röra kvinnliga arbetstagare samt för vissa frågor rörande arbetstagarnas sociala förhållanden utanför arbetsplatsen. Dessa omständigheter ha ansetts tala för att den kvinnliga yrkesinspektionen bör bibehållas, enligt vissa yttranden dock med förstärkt personal.

För egen del får jag anföra följande. Kommitténs förslag att den nuvarande kvinnliga yrkesinspektionens verksamhetsområde skall utsträckas att

avse även arbetsställen med helt eller övervägande manlig arbetskraft synes mig i princip riktigt. Enligt min uppfattning är det önskvärt, att genom yrkesinspektionens försorg vid sidan av den tekniskt inriktade inspektionen sker en tillsyn också ur mera allmänt social synpunkt. Härvid bör särskild uppmärksamhet liksom hittills ägnas åt frågor, som angå kvinnliga arbetstagare. Tillsynen bör dock icke begränsas härtill utan avse även de hygieniska förhållandena på arbetsplatsen samt andra frågor, allt i den mån behovet av teknisk sakkunskap hos den inspekterande är mindre framträdande. En huvuduppgift för den sociala inspektionen bör även vara konsulterande verksamhet beträffande för arbetstagarnas yrkesverksamhet betydelsefulla frågor utanför arbetsplatserna, exempelvis spörsmål rörande kost, bostad, hälso- och sjukvård samt daghem för barn.

Emellertid föreligga praktiska svårigheter att uppdra en tydlig gräns mellan de arbetsuppgifter, som böra ankomma på den tekniska och på den sociala personalen. Ett utsträckande av den sociala personalens tillsyn till samtliga arbetsställen, som nu äro föremål för tillsyn genom den tekniska personalen, skulle innebära en sådan ökning av arbetsuppgifterna, att en mycket betydande förstärkning av den sociala personalen skulle erfordras. Den av kommittén föreslagna personaluppsättningen torde icke vara tillräcklig i sådant fall. Vidare torde den fortgående tekniska utvecklingen medföra, att allt flera arbetsställen fordra tillsyn genom teknisk personal. Dessa överväganden synas leda fram till att den nu tillämpade fördelningen av arbetsuppgifterna mellan den sociala och tekniska personalen i stort sett bör bestå. Vissa arbetsställen, där de tekniska frågorna äro av jämförelsevis begränsad betydelse och där arbetstagarna i särskilt stor omfattning äro kvinnor, böra således kunna stå under tillsyn företrädesvis av den sociala personalen. I mån av behov bör denna personal anlitas för allmänt sociala spörsmål beträffande arbetsställen, som stå under den tekniska personalens tillsyn och omvänt. Denna arbetsfördelning torde icke behöva anses strida mot den i gällande arbetarskyddslag intagna avgränsningen av den kvinnliga yrkesinspektionens arbetsområde till tillsyn företrädesvis å arbete, vartill kvinnor användas.

Otvivelaktigt föreligger behov av social personal inom samtliga den allmänna yrkesinspektionens distrikt. Jag föreslår därför inrättande av en befattning för den sociala tillsynen å varje sådant distrikt. Mot den av kommittén föreslagna tjänstebenenämningen socialinspektör har erinrats, att samtliga yrkesinspektionens befattningshavare i en mening utöva social inspektion. Då den föreslagna benämningen icke desto mindre synes ge en god uppfattning om befattningshavarnas uppgifter, anser jag dock att benämningen bör användas.

Enligt kommitténs förslag skall befattning som socialinspektör icke förbehållas kvinna. Jag delar av principiella skäl i detta hänseende kommitténs mening. Emellertid synes det antagligt, att kvinnor som regel komma att bekläda ifrågavarande tjänster. Det synes också vara ett önskemål, att å varje distrikt finnes åtminstone en kvinna bland den inspekterande personalen.

Benämningen den kvinnliga yrkesinspektionen torde under nu angivna förhållanden icke vidare böra användas.

Det synes vara nödvändigt, att en befattningshavare är chef inom varje distrikt och har att fördela tillsynsuppgifterna mellan distriktets tjänstemän. Med den uppläggning av distriktens personalorganisation, som jag föreslår, synes det vara naturligt att yrkesinspektören är chef för distriktets

personal. Socialinspektörerna, vilka såsom jag förut framhållit skola stå under särskild ledning av arbetarskyddsstyrelsens sociala avdelning, torde böra intaga en mera fristående ställning än den tekniska personalen. Dock bör yrkesinspektören sörja för den nödiga samordningen mellan deras verksamhet och tillsynsverksamheten i övrigt.

I fråga om kompetenskraven för yrkesinspektionens tekniska personal samt befattningshavarnas benämningar har kommittén föreslagit ändring vad gäller de nuvarande yrkesunderinspektörerna. Av sökande till dessa befattningar fordras f. n. övermaskinistutbildning eller däremot i huvudsak svarande teoretisk och praktisk utbildning. Kommittén har föreslagit, att av sådan sökande skall fordras ingenjörsexamen från statligt tekniskt läroverk eller annan därmed likvärdig utbildning. Därjämte har föreslagits, att titeln yrkesunderinspektör ändras till distriktsingenjör.

Enligt vad kommittén upplyst finnas redan nu anställda vid yrkesinspektionen ett flertal yrkesunderinspektörer, som enbart eller förutom övermaskinistexamen ha utbildning motsvarande läroverksingenjörsexamen. Den tekniska utvecklingen med maskinell drift i allt större omfattning talar även för att befattningshavarna böra ha en mera allsidig utbildning i tekniska ämnen. Med hänsyn härtill vill jag icke motsätta mig förslaget i denna del. Som norm för kompetensen bör sålunda angivas ingenjörsexamen från statligt tekniskt läroverk. Vad som förordats bör dock icke hindra att som yrkesunderinspektör kan komma i fråga person, som icke fyller sistnämnda krav men vars erfarenhet från industriellt eller annat arbete kan göra honom skickad att fullgöra de uppgifter, som åvila befattningshavaren.

Till förslaget att utbyta benämningen yrkesunderinspektör mot distriktsingenjör ställer jag mig tveksam. Jag förordar, att den nuvarande benämningen bibehålles.

Kommitténs förslag att tjänsteman med lägre teknisk utbildning bör äga möjlighet att söka och vinna befordran till de högre tjänsterna biträder jag.

Beträffande de för socialinspektör förordade kompetenskraven, vilka innebära fordran på akademisk examen jämte utbildning vid socialinstitut, ställer jag mig betänksam. I likhet med vissa remissinstanser anser jag, att det formella kompetenskravet bör begränsas till genomgång av fullständig kurs vid socialinstitut. Den formella kompetensen bör dock kunna ersättas av erfarenhet av skyddsarbete eller annan praktisk verksamhet på området.

Kommittén har föreslagit en viss höjning av löneställningen för flertalet av yrkesinspektionens befattningshavare. Riksförsäkringsanstalten har särskilt framhållit de betydande rekryteringssvårigheter, som under de senaste åren yppat sig med avseende på de befattningar för vilka fordras teknisk högskoleutbildning. För att minska dessa svårigheter vore det enligt anstaltens mening ofrånkomligt, att personalens löner över lag höjdes. Yrkesinspektörerna m. fl. ha framlagt förslag till såväl lönegradsplaceringar som befordringsgång för yrkesinspektionens tekniska personal.

Jag vill i detta sammanhang erinra, att vid den provisoriska förstärkning av yrkesinspektionens personal, som föregående år genomfördes, en höjning av löneförmånerna för de för högskoleingenjörer avsedda lägre befattningarna måste vidtagas för att underlätta rekryteringen. Sålunda fastställdes, att lönen för de nya distriktsingenjörstjänsterna och för aspirant till sådan tjänst skulle utgå i form av arvode motsvarande nettolönen

i lägsta löneklassen av lönegrad Ce 24 (Eo 21). Oaktat denna löneförbättring för nämnda tjänster har rekryteringen ej kunnat tryggas.

Givet är att de svårigheter, som nu föreligga beträffande rekryteringen av yrkesinspektionens ingenjörspersonal, menligt inverka på inspektionens arbetseffektivitet. Då enligt min mening de hittills eftersträfvade fordringarna vad beträffar personalens erfarenhet från industriell eller liknande verksamhet icke utan synnerliga skäl böra eftergivnas, anser jag i likhet med riksförsäkringsanstalten angeläget, att löneförmånerna för ingenjörspersonalen förbättras. Under nuvarande förhållanden kan jag icke ingå på prövning av lönefrågan. En sådan prövning bör dock enligt min mening snart komma till stånd. Vad angår lönefrågan för distriktsingenjörer och yrkesunderinspektörer får jag erinra, att den jämväl sammanhänger med prövningen av 1944 års personalutrednings förslag angående reglering av anställningsförhållandena för teknisk personal.

Jag har förut föreslagit, att två arvodesavlönade *biträdande läkare* för arbetarskyddsärenden anställas för att bistå yrkesinspektionen vid handläggning av uppgifter, som kräva medicinsk bedömning och rådgivning. Jag föreslår, att arvodena fastställas till 6 000 kronor för år. Föreskrifter angående tjänstgöringens omfattning, semester och tjänstledighet, traktementsersättning m. m. torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

För *socialinspektör* har kommittén föreslagit samma lönegradsplacering som för den nuvarande yrkesinspektrisbefattningen, d. v. s. lönegrad Ca 29 (A 26). De nuvarande distriktsinspektriserna äro placerade i Ce 25 (Eo 22). Annan lönegradsplacering för socialinspektör har föreslagits såväl i remissyttranden som reservationsvis inom kommittén. Ej heller denna lönefråga anser jag mig i nuvarande läge böra upptaga till närmare prövning. Jag föreslår, att socialinspektör placeras i den för distriktsinspektris gällande 25 lönegraden. Då jag ej nu finner mig böra föreslå inrättande av några assistentbefattningar till socialinspektörerna, upptages ej deras lönefråga till behandling.

Vad angår yrkesinspektionens *kontorspersonal* har kommittén föreslagit, att på varje distrikt inrättas en kansliskrivartjänst i lönegrad Ca 15 (A 11) och som närmaste biträde ett kanslibitråde i Ca 11 (A 7). Enligt min uppfattning ankommer på distriktens kontorspersonal ett kvalificerat arbete, som onekligen torde motivera en lönegradsuppflyttning av åtminstone vissa av de nuvarande kontorsbiträdena. Såsom jag framhållit vid behandlingen av frågan om arbetarskyddsstyrelsens biträdespersonal pågår f. n. utredning angående anställningsförhållandena för högre biträdespersonal i statens tjänst. I avvaktan på resultatet av denna utredning anser jag mig böra förorda, att ifrågakvarande befattningar tills vidare kvarstå i nuvarande löneställning.

Vad beträffar personalorganisationens omfattning har jag tidigare uttalat, att en utvidgning enligt min mening erfordras. Innan jag övergår till att närmare behandla kommitténs förslag i denna del, vill jag erinra om den provisoriska personalförstärkning, som — efter det kommittébetänkandet avlämnats — tillerkänts yrkesinspektionen enligt det av riksdagen år 1947 fattade beslutet. Detta innebar, att yrkesinspektionen fr. o. m. den 1 juli 1947 förstärktes med 3 extra ordinarie förste distriktsingenjörer i lönegrad Ce 27, 7 arvodesavlönade distriktsingenjörer, 5 arvodesavlönade yrkesunderinspektörer och 8 biträden för kontorsgöromål. Samtidigt tillfördes den kvinnliga yrkesinspektionen 3 arvodesavlönade

assistenter och 1 skrivbiträde. Med undantag av 4 distriktsingenjörstjänster ha samtliga befattningar tillsatts.

Då jag i likhet med kommittén räknar med oförändrad distriktsindelning, följer därav att antalet *yrkesinspektörer* blir såsom hittills 11.

Antalet *förste distriktsingenjörer* utgör f. n. 14, varav 11 ordinarie och 3 extra ordinarie. De sistnämnda, som upptagits i kommitténs förslag som tre ordinarie befattningar, ha tillkommit vid nyss nämnda personalförstärkning. Kommittén har uppskattat behovet av *distriktsingenjörer* till 34, däri inberäknat 2 aspiranter till distriktsingenjörstjänst. Förstärkningen fr. o. in. budgetåret 1947/48 avsåg 7 distriktsingenjörsbefattningar. F. n. finnas alltså 24 distriktsingenjörer, varav 13 ordinarie i lönegrad Ca 24 och 11, därav 2 aspiranter, med lön i form av arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen av lönegrad Ce 24. Riksförsäkringsanstalten och yrkesinspektörerna ha föreslagit en väsentlig ökning av antalet distriktsingenjörer i förhållande till kommitténs förslag. Jag tillstyrker, att sammanlagt 11 befattningar för högskoleutbildade ingenjörer inrättas i nu ifrågakvarande utbyggnadsetapp. Med hänsyn till såväl befodringsmöjligheterna för nämnda personal som vikten av att inom de mest arbetsbelastade distriktet äga tillgång till mera kvalificerade befattningshavare för särskilt svårbedömda arbetsuppgifter förordar jag, att två av de nya befattningarna inrättas som förste distriktsingenjörstjänster i Ce 27. Antalet befattningar som förste distriktsingenjör skulle alltså bli 16. Återstående nio befattningar böra vara distriktsingenjörstjänster. Totala antalet distriktsingenjörer skulle då utgöra 33. Jag föreslår, att 18 distriktsingenjörer uppföras som ordinarie och 12 som extra ordinarie, medan 3 befattningar böra räknas som rekryteringstjänster. Sistnämnda tjänster torde böra placeras i Cg 24.

Antalet *yrkesunderinspektörer* uppgår f. n. till 22 ordinarie och 10 extra ordinarie. Härtill komma de 5 vid den förut angivna personalförstärkningen inrättade befattningarna med lön i form av arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen av lönegrad Ce 20. Jag vill erinra, att föregående års riksdag vid behandlingen av förslaget till berörda personalförstärkning uttalade, att den fått uppmärksamheten riktad på det ökade tillsynsbehovet beträffande byggnadsindustrien och att den förutsatte, att arbetarskyddsfrågan inom denna industri ägnades fortsatt uppmärksamhet vid beredande av förevarande förslag. Kommittén har föreslagit, att antalet yrkesunderinspektörsbefattningar ökas med 12. Utöver de 5 redan tillsatta befattningarna skulle således inrättas ytterligare 7 befattningar. Med beaktande av vad riksdagen uttalat föreslår jag, att 4 nya befattningar inrättas i lönegrad Ce 20. Av de år 1939 inrättade yrkesunderinspektörsbefattningarna anser jag 10 böra uppföras på ordinarie stat. Ifrågakvarande tjänster skulle alltså utgöra tillhoppa 41, varav 32 böra upptagas såsom ordinarie och de övriga 9 såsom extra ordinarie.

I fråga om *socialinspektörer* räknar jag med 11, en befattning på varje yrkesinspektionsdistrikt, därvid de nuvarande 3 distriktsinspektrisbefattningarna böra överföras till ordinarie stat, medan de nyinrättade 8 befattningarna upptagas som extra ordinarie. De av kommittén föreslagna 3 assistentbefattningarna åt socialinspektörerna anser jag ej nu böra inrättas.

Vad *kontorspersonalen* beträffar förordar jag, att 8 nya biträdestjänster inrättas. Denna personal skulle således omfatta 38 befattningshavare.

Kommitténs förslag att inrätta 4 befattningar som *expeditionsvakt* å vissa distriktsexpeditioner anser jag mig icke kunna biträda.

Vad angår fördelningen av den föreslagna ingenjörs- och biträdespersonalen på de olika yrkesinspektionsdistrikten anser jag, att det bör ankomma på arbetarskyddsstyrelsen att närmare bestämma härom.

Departementschefen har sålunda förorddat, att personalbeståndet för den allmänna yrkesinspektionen skall omfatta:

11 yrkesinspektörer	Ca 31
16 förste distriktsingenjörer	Ca 27 och Ce 27
11 socialinspektörer	Ca 25 och Ce 25
30 distriktsingenjörer	Ca 24 och Ce 24
3 aspiranter till distriktsingenjörstjänst	Cg 24
41 yrkesunderinspektörer	Ca 21 och Ce 20
38 biträden och 2 arvodesavlönade läkare.	

De föreslagna ändringarna i personalorganisationen föreslås träda i kraft fr. o. m. den 1 januari 1949.

En tablå över nuvarande och av departementschefen föreslagna befattningar har bifogats propositionen såsom bilaga 2.

I de två likalydande motionerna *I: 284* och *II: 454* har yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att förslag om inrättande av särskilda styrelser för yrkesinspektionens distrikt, vari arbetsmarknadens parter beredas representation, snarast måtte föreläggas riksdagen.

I motionerna *I: 336* och *II: 502* har yrkats, att socialinspektörerna på distrikten skola intaga en mera fristående ställning än den tekniska personalen samt att det formella kompetenskravet för socialinspektör fastställles till fullständig kurs vid socialinstitut eller akademisk examen med lämplig ämneskombination jämte i båda fallen erfarenhet på området.

I de två likalydande motionerna *I: 338* och *II: 497* har yrkats, att löneställningen för yrkesinspektörerna förbättras genom uppflyttning till lönegrad 32, att benämningen yrkesunderinspektör utbytes mot tjänstetiteln ingenjör samt att utan ökning av antalet biträdestjänster vid yrkesinspektionen på varje yrkesinspektionsdistrikt inrättas en kanslibitträdesbefattning i lönegrad Ce 11.

Den kommunala tillsynen.

I egenskap av kommunala tillsynsorgan inom yrkesinspektionen ha hälsovårdsnämnderna enligt 23 § arbetarskyddslagen att utöva tillsyn å efterlevnaden av denna lag. Inom landskommun, där särskild hälsovårdsnämnd ej tillsatts, fungerar sålunda kommunalnämnden som kommunalt tillsynsorgan. Rörande den nuvarande kommunala tillsynen får utskottet hänvisa till vad därom anförts i propositionen, s. 113.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Den av kommittén verkställda utredningen har bekräftat det redan förut kända förhållandet att den kommunala tillsynen rörande arbetarskyddet icke fungerar med tillräcklig effektivitet. Med hänsyn härtill har ifrågasatts, om icke den kommunala tillsynen bör slopas och i stället överflyttas på den statliga yrkesinspektionen. Riksförsäkringsanstalten och flera andra remissinstanser ha också uttalat sig härför. För min del är jag av den uppfattningen, att tillsynen å de talrika mindre arbetsställen, där yrkesriskerna äro relativt små, av praktiska och ekonomiska skäl måste vara decentraliserad till kommunala organ. Jag anser alltså — i likhet med kommittén — att den kommunala tillsynen bör bibehållas.

Kommittén har emellertid föreslagit, att den kommunala tillsynen skall begränsas till sådana kommuner och samhällen, som ha särskild hälsovårdsnämnd. I övriga kommuner och samhällen skulle tillsynen åvila yrkesinspektionens befattningshavare. Med hänsyn bl. a. till att efter den ändring av kommunindelningen, som avses träda i tillämpning fr. o. m. år 1950, särskild hälsovårdsnämnd torde komma att finnas i praktiskt taget alla kommuner, finner jag den av kommittén föreslagna begränsningen icke böra införas. Jag förordar alltså, att den kommunala tillsynen rörande arbetarskyddet skall såsom hittills åvila varje kommun. Tillsynen bör liksom nu anknyta till hälsovårdsnämndernas verksamhet.

Då erfarenheten utvisar att den kommunala tillsynen fungerar bäst i kommuner, där den anförtrots särskild tillsynsman, torde denna form för tillsynens utövande böra tillämpas över lag. Hälsovårdsnämnd bör sålunda vara skyldig att utse en eller flera lämpliga personer att utöva tillsynen. Har kommun antagit tillsynsman för den allmänna hälsovården, bör denne vara pliktig åtaga sig tillsynen över arbetarskyddet.

Kommittén har föreslagit, att kommunal tillsynsman vid utövande av tillsyn jämlikt arbetarskyddslagstiftningen skall vara underställd vederbörande befattningshavare inom yrkesinspektionen. Jag delar kommitténs uppfattning att tillsynsmannen skall ställa sig till efterrättelse de anvisningar som utfärdas av yrkesinspektionen. Hälsovårdsnämnd bör dock enligt min mening vara ansvarig såtillvida, att nämnden skall vara skyldig ingripa om tillsynsmannen icke uppfyller sina åligganden.

Jag ansluter mig i princip till vad kommittén anfört rörande de kommunala tillsynsorganens arbetsuppgifter samt beträffande kompetensfordringar för kommunala tillsynsmän.

Kommittén har vidare, med åberopande av erfarenheter från den hittillsvarande kommunala tillsynen, föreslagit, att kommunal tillsynsman skall för tillsynsuppdraget äga åtnjuta skälig ersättning av kommunala medel. Jag finner det vara nödvändigt att, om den kommunala tillsynen rörande arbetarskyddet skall bli effektiv, skälig ersättning måste utgå för uppdraget. Detta innebär dock icke, att särskild ersättning för en hälsovårds-tillsynsmans befattning med arbetarskyddsärendena skall behöva utgå, om denne eljest av kommunala medel åtnjuter lön eller andra förmåner i skälig omfattning.

Kommitténs förslag att kommun skall kunna erhålla statsbidrag till ersättning åt tillsynsman kan jag däremot icke tillstyrka. De föreslagna bidragen skulle enligt min mening icke spela sådan roll för kommunernas ekonomi att införandet av en ny statsbidragsform kan anses motiverat.

Kommittén har i sitt betänkande understrukit betydelsen av att lämpliga

utbildnings- och fortbildningskurser anordnas för de kommunala tillsynsmännen. Behovet härav har jämväl understrukits i remissutlåtanden. Jag är övertygad om att en ökad upplysningsverksamhet från de statliga tillsynsorganens sida vore av värde för att effektivisera den kommunala tillsynen. Därest de centrala organen förstärkas på av mig föreslaget sätt, utgår jag från att desamma skola bli i tillfälle att mera än vad som hittills varit möjligt ägna uppmärksamhet åt denna fråga. I detta sammanhang vill jag bl. a. erinra om mitt förslag att till arbetarskyddsstyrelsen anknäta särskilda befattningshavare för upplysnings- och utbildningsärenden.

I det denna dag till lagrådet remitterade förslaget till ny arbetarskyddslagstiftning har beträffande den kommunala tillsynen intagits bestämmelser i överensstämmelse med de av mig i detta sammanhang framlagda förslagen. Definitiv ställning till frågan om en sådan omorganisation av den kommunala tillsynen torde få tagas i samband med behandlingen av lagstiftningsförslagen. Intill dess att så skett torde nuvarande bestämmelser få tillämpas. Vid min beräkning i det föregående av personalbehovet för yrkesinspektionen har jag utgått från att den kommunala tillsynen skall bibehållas.

I de två likalydande motionerna *I: 341* och *II: 496* har hemställts om förnyad utredning rörande den kommunala tillsynen.

Specialinspektionen m. m.

Vid sidan av den allmänna yrkesinspektionen, omfattande yrkesinspektionens befattningshavare i I—XI distriktet och kommunala tillsynsmän, finnes ett flertal olika inspektionsorgan med speciella tillsynsuppgifter. Dessa äro bergmästarna samt den s. k. specialinspektionen. Vissa av dem utöva tillsynen å arbetarskyddslagstiftningens efterlevnad i sin helhet inom det tillsynsområde, som tilldelats dem, såsom fallet är beträffande bergmästarna, skogs- och flottledsinspektören, järnvägsinspektörerna och sprängämnesinspektören, medan åter en del andra specialinspektionsorgan blott ha vissa begränsade tillsynsuppgifter. Detta gäller särskilt specialinspektörerna för elektriska starkströmsanläggningar.

Kommittén har föreslagit att tillsynen å arbetarskyddet vid gruvor och stenbrott skall överflyttas från bergmästarna till en nyinrättad gruvinspektion. *Kommittén* har vidare funnit en utökning av skogs- och flottledsinspektionens personal nödvändig för att inspektionen på tillfredsställande sätt skall kunna fullgöra sina uppgifter samt föreslagit, att inspektionen organiseras på två distrikt, det ena (norra distriktet) omfattande ett område motsvarande X och XI yrkesinspektionsdistriktet, dvs. Västerbottens, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, och det andra (södra distriktet) den övriga delen av landet. Som stationsorter för distriktet föreslås Umeå och Stockholm. Det södra distriktets expedition skulle såsom förut nämnts förläggas till skogsavdelningen inom centralmyndigheten.

Kommittén har för norra distriktet föreslagit följande personalupp-sättning.

1 skogsyrkesinspektör	A 28
1 förste assistent	A 24
1 skogsunderinspektör	A 17
1 »	Eo 14
1 konsulent	A 14
1 kanslibiträde	A 7

Jämväl med avseende å sprängämnesinspektionen har kommittén fram-lagt vissa förslag.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har i avgivet yttrande framhållit, att med den omorganisation och samordning av tillsynen över arbetarskyddet, som i betänkandet föreslagits, länsstyrelsen ej kunnat finna något giltigt skäl föreligga att bibehålla länsstyrelsernas tillsynsskyldighet över härber- gen å flottningsarbetare.

För egen del har *departementschefen* anfört följande.

Vad till en början angår kommitténs förslag att tillsynen å arbetarskyd- det vid gruvor och stenbrott skall överflyttas från bergmästarna till en nyinrättad gruvinspektion torde jag få anföra följande. Jag delar kommitténs uppfattning att tillsynen i denna del bör ägnas ökad uppmärk- samhet. Ur den officiella olycksfallsstatistiken kan utläsas, att gruvarbetet hör till de mest riskfyllda slagen av arbete, och icke någon yrkesgrupp torde f. n. förete så hög olycksfallsfrekvens som gruvarbetarna. Såsom av remiss- yttrandena framgår torde emellertid med hänsyn till de med gruvdriften förknippade säregna förhållandena betydande praktiska svårigheter möta mot att tillsynen delas mellan bergmästarna och en för arbetarskyddet till- satt inspektion. Härtill kommer, att enligt vad som upplysts det torde visa sig svårt att rekrytera en gruvinspektion med kvalificerade gruvtekniker. Jag kan av dessa skäl icke tillstyrka, att den föreslagna gruvinspektionen inrättas.

Riksförsäkringsanstalten har föreslagit, att bergmästarnas tillsyn å ar- betarskyddet skall begränsas till arbete under jord i gruvorna samt till- trädesvägar, transportanordningar och transportleder från dagen ned i gru- vorna. Den arbetarskyddstillsyn, som i övrigt ankommer på bergmästarna enligt nu gällande bestämmelser, skulle överflyttas på den allmänna yrkes- inspektionen. Detta förslag synes mig väl grundat. Den lättnad, som här- igenom skulle beredas bergmästarna, torde ge förutsättningar för en viss intensifiering av den tillsyn, som fortfarande skulle ankomma på dem. Den föreslagna anordningen medför dessutom den fördelen, att de vid gruvorna ovan jord belägna industriella anläggningarna, såsom anriknings-, sintrings- och briketteringsverk samt krosshus, komma att inspekteras av samma be- fattningshavare som nu inspektera motsvarande anläggningar vid järnver- ken. Jag förutsätter, att det efter prövning i varje fall bör kunna uppdragas åt bergmästare att utöva tillsyn över arbetarskyddet vid gruva med dag- brott liksom även vid arbeten med tunnlar och schakt för kraftstationer, där arbetet är av samma natur som under jord i gruva.

Jag vill erinra, att jag i det föregående tillstyrkt att inom arbetarskydds-

styrelsens tekniska byrå inrättas en byrådirektörsbefattning avsedd för en gruvtekniker. Även denna åtgärd kan förväntas medföra en intensifierad tillsyn vid gruvorna. Någon ytterligare förstärkning av tillsynsorganen finner jag mig tills vidare icke böra föreslå.

Jag ansluter mig till förslaget att bergmästarna med avseende på den på dem ankommande tillsynen böra förordnas såsom specialinspektörer inom yrkesinspektionen.

Den av mig föreslagna ändringen beträffande bergmästarnas tillsynsuppgifter å arbetarskyddet förutsätter ändring i nu enligt arbetarskyddslagen, gruvlagen och stenkolslagen gällande bestämmelser. Det denna dag till lagrådet remitterade förslaget till ny arbetarskyddslagstiftning har avfattats i enlighet härmed. Intill dess att ny lagstiftning träder i kraft, torde bergmästarna få behållas vid de tillsynsuppgifter, som nu ankomma på dem.

Vad angår skogs- och flottledsinspektionen har jag redan i det föregående redogjort för kommitténs förslag till organisation av denna. Då en effektivisering av arbetarskyddet är påkallad även inom skogsbruket, finner jag i likhet med kommittén lämpligt, att landet med avseende på denna inspektion indelas i två distrikt, södra och norra distriktet, vart och ett med en skogsyrkesinspektör som chef. Mot förslaget till distriktsindelning har jag intet att erinra. Jag biträder även kommitténs förslag att bibehålla den nuvarande skogs- och flottledsinspektionen som en specialinspektion inom yrkesinspektionen med dess nuvarande arbetsuppgifter. Vad en länsstyrelse anfört beträffande länsstyrelsernas befattning med tillsynen över härbärgen åt flottningsarbetare synes mig vara värt beaktande. Jag förutsätter, att 1945 års skogshärbärgesutredning ägnar uppmärksamhet åt denna fråga i samband med översynen av härbärgeslagstiftningen.

I fråga om befattningshavarnas löneställning föreslår kommittén, att chefen för norra distriktet placeras i Ca 31 (A 28). Statskontoret har ansett, att befattningen ej bör placeras högre än i nuvarande 29 lönegraden. Jag biträder statskontorets förslag i denna del.

Kommittén har föreslagit, att såsom närmaste biträde till skogsyrkesinspektören skall finnas en förste assistent i lönegrad Ca 27 (A 24). Jag föreslår, att befattningen tills vidare behålles som en assistenttjänst med placering i lönegrad Cg 23.

Kommitténs förslag beträffande skogsunderinspektörsbefattningarna finner jag mig böra biträda såtillvida, att jag förordar inrättande inom distriktet av två skogsunderinspektörsbefattningar med heltidsanställning, varav en ordinarie i lönegrad Ca 18 och en extra ordinarie i Ce 18.

Vad angår de till inspektionen knutna konsulenterna för förbättrande av mathållning och hygien i skogsarbetarförläggningarna biträder jag kommitténs förslag att placera en sådan konsulent vid inspektionens norra distrikt. Jag föreslår, att befattningen uppföres i lönegrad Cg 13. Härjämte bör finnas ett kontors- eller skrivbiträde.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle personaluppsättningen å skogs- och flottledsinspektionens norra distrikt omfatta 1 skogsyrkesinspektör (Ca 29), 1 assistent (Cg 23), 2 skogsunderinspektörer (Ca 18 och Ce 18), 1 extra tjänsteman (Cg 13) och 1 icke-ordinarie biträde.

Enligt särskilt förordnande åligger det sprängämnesinspektören att såsom specialinspektör inom yrkesinspektionen utöva tillsyn å arbetarskyddslagens tillämpning vid arbetsställen, där explosiva varor tillver-

kas eller eldfarliga oljor framställas, raffineras eller förvaras i större upplag. Kommittén har föreslagit viss ändring av detta uppdrag. Sålunda har ansetts, att den allmänna tillsynen å lagstiftningens efterlevnad vid ifrågakommande arbetsställen borde åvila yrkesinspektör, medan sprängämnesinspektörens tillsyn borde begränsas till sådana speciella yrkesfaror, som sammanhånga med handhavandet å arbetsstället av eldfarliga oljor och explosiva varor. Men därjämte har förordats, att sprängämnesinspektörens tillsyn skall utsträckas att omfatta även andra arbetsställen, där eldfarliga eller explosiva ämnen i arbetarskyddslagens mening tillverkas, bearbetas eller handhas. Någon erinran mot kommitténs förslag i denna del har icke framkommit vid remissbehandlingen. Då det otvivelaktigt måste anses vara till fördel ur arbetarskyddssynpunkt, att den speciella kunskap och erfarenhet, som sprängämnesinspektionen förvärvat, kommer alla arbetsställen tillgodo, där eldfarliga eller explosiva ämnen tillverkas, bearbetas, handhas eller förvaras, tala starka skäl för kommitténs förslag. Jag finner ock betydelsefullt, att de erfarenheter, som yrkesinspektörerna vunnit vid utövandet av den allmänna tillsynstjänsten, tillföras de arbetsställen, som hittills huvudsakligen stått under sprängämnesinspektörens tillsyn. Jag tillstyrker således kommitténs ifrågakommande förslag. För genomförande av detsamma förutsättes viss ändring i gällande kungörelse angående förordnande av sprängämnesinspektören som specialinspektör inom yrkesinspektionen.

Givet är, att sprängämnesinspektionen med nuvarande personal ej kan hinna inspektera alla arbetställen, där eldfarliga och explosiva ämnen ifrågakomma. Kommittén har med beaktande härav angivit vissa regler för tillsynens ordnande, till vilka jag i princip ansluter mig. Jag förutsätter härjämte, att arbetarskyddsstyrelsen efter samråd med kommerskollegium skall, såsom f. n. riksförsäkringsanstalten, kunna besluta om erforderlig jämkning av gränsen mellan yrkesinspektörs och sprängämnesinspektörens tillsynsområden.

I några remissyttranden har uttalats önskemål om en lokal utbyggnad av sprängämnesinspektionen, innebärande att ett antal specialutbildade inspektörer skulle placeras å vissa yrkesinspektionsdistrikt. Kommittén har ansett, att resultatet av den föreslagna uppdelningen av tillsynsuppgifterna mellan sprängämnesinspektören och yrkesinspektör bör avvaktas, innan personalfrågan upptages till behandling. Jag finner detta lämpligt. I den mån frågan om sprängämnesinspektionens ställning inom statsförvaltningen göres till föremål för utredning, synes behovet av en fältorganisation inom inspektionen lämpligen även böra prövas.

I de likalydande motionerna *I: 337* och *II: 498* har hemställts, att riksdagen måtte tillämpa principen om likställighet mellan den allmänna och den skogligen yrkesinspektionen vid fastställande av lönegradsplaceringen för befattningshavarna inom den skogligen yrkesinspektionen, och att skogsyrkesinspektören i norra distriktet placeras i lönegrad Ca 31, assistenten därstädes under benämningen distriktsinspektör i lönegrad Ce 24, av skogsunderinspektörerna en placeras i lönegrad Ca 20 och två i lönegrad Ce 20 samt att de kvinnliga konsulenterna placeras i lönegrad Ce 20.

Anslagsberäkningar.

Arbetsrådet: Avlöningar. Anslaget har för innevarande budgetår anvisats med 142 400 kronor.

Sedan anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal omräknats med ledning av från arbetsrådet lämnade uppgifter, har Kungl. Maj:t den 14 november 1947 föreskrivit, att under posten må disponeras högst 34 100 kronor.

Med hänsyn till vad i det föregående anförts beträffande inrättande fr. o. m. den 1 januari 1949 av ett centralt ämbetsverk för arbetarskyddsärenden har arbetsrådets avlöningsanslag beräknats endast för halvt år. Anslagsposterna ha därvid beräknats med utgångspunkt från de för innevarande budgetår fastställda beloppen. Dock har anslagsposten rörligt tillägg uppräknats efter 12 procent till 5 900 kronor för halvt år. Det sammanlagda medelsbehovet för arbetsrådets avlöningar har sålunda beräknats till (31 300 + 18 800 + 17 100 + 5 900) 73 100 kronor.

Arbetsrådet: Omkostnader. Under denna rubrik har för budgetåret 1947/48 anvisats ett förslagsanslag av 16 100 kronor.

Med utgångspunkt från oförändrat medelsbehov har anslaget för senare hälften av nästa budgetsår beräknats till ett till 8 100 kronor avrundat belopp.

Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar. Å personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen har med beaktande av tillämpade regler för befodringsgång för biträdespersonal fr. o. m. den 1 januari 1949 uppförts följande befattningar.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	Cp 19
2 byråchefer	Ca 33
5 byrådirektörer	Ca 31
1 byrådirektör, tillika skogsyrkesinspektör	Ca 31
2 förste byråingenjörer	Ca 29
2 förste byråsekreterare	Ca 29
2 förste byråingenjörer	Ca 27
1 förste byråinspektör	Ca 27
2 byråingenjörer	Ca 24
2 byråsekreterare	Ca 24
2 kansliskrivare	Ca 15
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
3 kanslibiträden	Ca 11
4 kontorsbiträden	Ca 8

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.

1 byråchef	Ce 33
1 byrådirektör	Ce 31
1 förste byråingenjör	Ce 27

Härutöver har räknats med att personalen inom arbetarskyddsstyrelsen skall utgöras av 5 byråingenjörer (2 Ce 24 och 3 Cg 24), 1 byråinspektör (Ce 24), 3 amanuenser, 1 ritare (Cg 20), 1 skogsunderinspektör (Ce 18), 1 kansliskrivare (Ce 15), 1 extra tjänsteman (Cg 13), 2 kanslibiträden (Ce 11), 1 expeditivsvakt (Ce 9), 10 icke-ordinarie kontors- och skrivbiträden. Vidare tillkomma 1 överläkare och 1 biträdande läkare. Det totala antalet befattningshavare med stadigvarande anställning skulle alltså, oberoende av läkarna, komma att uppgå till 59.

Det förutsättes, att därest så skulle visa sig erforderligt för organisationens genomförande generaldirektören skall kunna träda i tjänst tidigare än den 1 januari 1949.

Enligt nu gällande grunder och med utgångspunkt från det av departementschefen förordade personalbeståndet har årskostnaden till avlöningar till ordinarie tjänstemän beräknats till 335 000 kronor.

Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har beräknats sålunda:

Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	kronor	1 200
Årsarvoden å 1 500 kronor till 12 ledamöter	»	18 000
Dagarvoden till ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	»	10 000
Årsarvode till en överläkare, <i>högst</i>	»	8 000
Årsarvode till en biträdande läkare, <i>högst</i>	»	6 000
Ersättning åt vikarier för läkarna, <i>högst</i>	»	1 200
Ersättningar till på arbetarskyddsstyrelsens föranstaltande vid allmän underrätt hörda vittnen och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	»	100
Ersättningar till andra sakkunniga och experter, <i>högst</i>	»	1 000
<u>Summa kronor</u>		<u>45 500</u>

Till de ledamöter i det nuvarande arbetsrådet, som representera arbetsmarknadens partsorganisationer, utgå f. n. årsarvoden om 1 500 kronor jämte ett arvode per sammanträdesdag av 20 kronor, dock högst under 120 dagar av ett budgetår. Årsarvodena ha föreslagits utgå med oförändrade belopp och förutsättas ej skola tillkomma opartisk ledamot. I fråga om storlek och beräkning av dagarvoden för ledamöterna och suppleanterna ha samma regler ansetts böra gälla som för arbetsrådets nuvarande ledamöter (jfr statsliggaren s. 193). För ersättning åt vikarier för läkarna under semester, som anses böra utgå med 30 dagar för år, har beräknats ett belopp av 1 200 kronor. Posten ersättningar till på arbetarskyddsstyrel-

sens föranstaltande vid allmän underrätt hörda vittnen och sakkunniga sammanhänger med den i lagen om arbetstidens begränsning intagna bestämmelsen om rätt till ersättning åt sakkunnig, som arbetsrådet anlitat vid utredning av visst ärende. Vid behandling av arbetarskyddsuppgifter föreligger stundom behov av att anlita särskilda sakkunniga eller experter för närmare utredning. Med hänsyn härtill har föreslagits att under förevarande anslagspost upptages en delpost, benämnd ersättningar till andra sakkunniga och experter. För detta ändamål har räknats med ett högst-belopp av 1 000 kronor.

Kostnaderna för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknas till 230 000 kronor. Av detta belopp har en summa motsvarande den å posten fallande kostnaden för en amanuensstjänst avsetts icke få av styrelsen disponeras så länge en befattning som yrkesinspektors-assistent, vilken föreslagits uppförd på övergångsstat vid yrkesinspektionen, uppehålls. Med hänsyn till svårigheten att i samband med omorganisatio-nen exakt beräkna i vilka löneklasser eller — såvitt angår personal å vilken bestämmelser om reglerad befordringsgång äro tillämpliga — i vilka löne-grader vederbörande bli placerade, har posten under nästa budgetår upp-förts med förslagsvis beräknat belopp.

Anslagsposten till rörligt tillägg har beräknats till 63 500 kronor.

Avlöningskostnaderna för helt budgetår skulle sålunda utgöra (335 000 + 45 500 + 230 000 + 63 500) 674 000 kronor.

Då medel under budgetåret 1948/49 endast erfordras till avlöningskost-naderna för senare hälften av budgetåret, har förevarande anslag upptagits med (167 500 + 22 750 + 115 000 + 31 750) 337 000 kronor.

Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader. Anslaget har för senare hälften av nästa budgetår beräknats till 50 000 kronor. Härav har för sjukvård m. m. beräknats 1 000 kronor, för reseersättningar och expenser vardera 23 000 kronor samt för publikationstryck 3 000 kronor.

Yrkesinspektionen: Avlöningar. Anslaget är för innevarande budgetår upp-fört med 1 310 000 kronor.

Sedan anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal omräknats med ledning av från riksförsäkringsanstalten lämnade uppgifter, har Kungl. Maj:t den 14 november 1947 föreskrivit, att av posten må tagas i anspråk högst 486 240 kronor.

Då den av departementschefen förordade förstärkningen av yrkesinspek-tionen föreslås genomförd först fr. o. m. ingången av nästa kalenderår, har någon ändring i yrkesinspektionens personalförteckning icke vidtagits för tiden 1 juli—31 december 1948. Med beaktande av tillämpade regler för befordringsgång för biträdespersonal ha å förteckningen fr. o. m. den 1 januari 1949 uppförts följande befattningar:

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
11 yrkesinspektörer	Ca 31
1 skogsyrkesinspektör	Ca 29
11 förste distriktsingenjörer	Ca 27
3 socialinspektörer	Ca 25
18 distriktsingenjörer	Ca 24
32 yrkesunderinspektörer	Ca 21
1 skogsunderinspektör	Ca 18
15 kontorsbiträden	Ca 8

Tjänstemän å övergångsstat.

2 yrkesinspektrisassistenter	Ca 22

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.

5 förste distriktsingenjörer	Ce 27
8 socialinspektörer	Ce 25

Härutöver har räknats med att personalen inom yrkesinspektionen fr. o. m. nämnda tidpunkt skall utgöras av 12 distriktsingenjörer (Ce 24), 3 aspiranter till distriktsingenjörstjänst (Cg 24), 1 assistent (Cg 23), 9 yrkesunderinspektörer (Ce 20), 1 skogsunderinspektör (Ce 18), 1 extra tjänsteman (Cg 13) och 24 biträden för kontorsgöromål. Det totala antalet befattningshavare med stadigvarande anställning skulle alltså utgöra 156. Härtill skulle komma 2 arvodesanställda läkare.

Yrkesinspektionens avlöningsanslag torde för nästa budgetår böra beräknas på följande sätt.

Kostnaderna under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har för tiden 1 juli—31 december 1948 beräknats till ungefär hälften av den för innevarande budgetår upptagna posten eller till 360 000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1949 ha motsvarande kostnader uppskattats till 455 000 kronor. Sammanlagda beloppet skulle alltså bli (360 000 + 455 000) 815 000 kronor.

För ersättning åt de i det föregående förordade arvodesanställda läkarna har under en ny anslagspost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknats ett belopp av 12 000 kronor för helt år. Till ersättning åt vikarier för nämnda läkare under semester — vilken föreslagits utgöra 30 dagar för år — har likaledes för helt år beräknats 1 000 kronor. Under ifrågavarande anslagspost skulle sålunda för helt budgetår erfordras (12 000 + 1 000) 13 000 kronor. För nästa budgetår har beräknats halva detta belopp eller 6 500 kronor.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordina-

rie personal har för första hälften av nästa budgetår beräknats ett belopp, motsvarande hälften av det belopp, vartill anslagsposten för innevarande budgetår av Kungl. Maj:t bestämts, eller 243 120 kronor. För senare hälften av nästa budgetår har den sammanlagda lönekostnaden under posten uppskattats till 236 500 kronor. Härtill har lagts ett belopp av 10 000 kronor för löneklassuppflyttningar samt ersättningar till vikarier, tillfällig arbetskraft m. m. Tillhoppa skulle sålunda under posten erfordras (243 120 + 236 500 + 10 000) 489 620 kronor, vilket belopp avrundats till 490 000 kronor.

Posten till rörligt tillägg har upptagits med ett belopp av 151 500 kronor.

Det totala medelsbehovet till avlöningar för yrkesinspektionen under budgetåret 1948/49 skulle enligt dessa beräkningar uppgå till (815 000 + 6 500 + 490 000 + 151 500) 1 463 000 kronor.

Yrkesinspektionen: Omkostnader. Anslaget har upptagits med enahanda belopp som det för innevarande budgetår uppförda, 338 000 kronor, varav till reseersättningar beräknats ett belopp av 260 000 kronor.

I de likalydande motionerna I: 338 och II: 497 har på anförda skäl yrkats, att anslagsposten till reseersättningar för yrkesinspektionen skulle ökas från 260 000 till 300 000 kronor.

Anslag till undervisnings- och upplysningsverksamhet. Sedan lång tid tillbaka har utgått ett årligt anslag till föreningen för arbetarskydd. Anslaget har för innevarande budgetår anvisats med 5 000 kronor, sedan det tidigare under ett antal år utgått med 3 000 kronor. För innevarande budgetår har härjämte anvisats ett anslag av 235 000 kronor till undervisnings- och upplysningsverksamhet rörande arbetarskydd, av vilket anslag 35 000 kronor avsetts till kursverksamhet och 200 000 kronor till en av arbetarskyddsnämnden anordnad propagandakampanj rörande de frågor som sammanhånga med ett effektivt arbetarskydd. Undervisnings- och upplysningsverksamhet rörande arbetarskydd anses vara en angelägenhet av stor betydelse, till vilken staten bör lämna bidrag. Departementschefen tillstyrker sålunda, att anslag även för nästa budgetår anvisas som bidrag till den av föreningen för arbetarskydd bedrivna verksamheten. Det anses önskvärt, att bidraget till föreningen även nästa budgetår utgår med 5 000 kronor. Vidare tillstyrkes, att anslag lämnas till kursverksamhet på arbetarskyddets område för skyddsombud m. fl. Ett anslag av 75 000 kronor föreslås anvisat för nästa budgetår till bidrag till den av arbetarnas samaritförbund bedrivna verksamheten. Det anses lämpligt, att de medel som ställas till förfogande av staten i framtiden få disponeras av arbetarskyddsstyrelsen för att av denna fördelas mellan olika inom området verksamma organisationer. För

nästa budgetår anses dock anslaget böra fördelas av Kungl. Maj:t. Vidare förordas, att förenämnda belopp, 75 000 kronor, fördelas med 30 000 kronor såsom bidrag till arbetarnas samaritförbund för organisationskostnader medan återstående 45 000 kronor användas såsom bidrag till kursverksamhet genom arbetarnas bildningsförbund eller annan organisation. Nu ifrågasvarande anslag å 75 000 kronor föreslås anvisat under beteckningen Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område. Anslaget föreslås liksom anslaget till bidrag till föreningen för arbetarskydd vara obetecknat.

I motionen *II: 501* har yrkats, att vid tillståndsgivning på byggnadsmarknaden särskild hänsyn måtte tagas till de mindre företagens av yrkesinspektionen föreskrivna lokalbehov, att i de fall arbetstillstånd icke kan givas, yrkesinspektionen gives ökade möjligheter till dispensförfarande så länge nu rådande extrema förhållanden kvarstå, att bestämmelser av denna art måtte träda i kraft snarast för att avhjälpa de nu ofta skriande lokal-svårigheterna för den mindre företagsamheten samt att vederbörande utskott måtte utarbeta för ovan angivna syften erforderlig lagtext.

Utskottet.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att en effektivisering av arbetarskyddet är behövlig med hänsyn till det stora antalet olycksfall i arbete och yrkessjukdomsfall. Den förra budgetåret vidtagna förstärkningen av riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå och den allmänna yrkesinspektionen bör betraktas som en första etapp av effektiviseringen av arbetarskyddet. Det nuvarande läget medger ej en omedelbar utbyggnad av organisationen i hela den omfattning 1938 års arbetarskyddskommitté föreslagit. I likhet med departementschefen anser utskottet alltså att utbyggnaden även i fortsättningen bör ske etappvis, i den mån vunna erfarenheter kunna föranleda därtill.

Kungl. Maj:ts förslag går ut på att tillsynsorganisationen erhåller en självständigare ställning och en mera enhetlig ledning genom att en särskild centralmyndighet för arbetarskyddsfrågor inrättas, huvudsakligen bildad genom sammanslagning av arbetsrådet och riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå. I samband därmed föreslås viss fortsatt utbyggnad av personalorganisationen.

En samordning av huvuddelen av den centrala tillsynsorganisationen jämte viss utbyggnad därav i förening med en förstärkning av de lokala organen finner utskottet vara en förutsättning för att komma till rätta med de växande problemen inom arbetarskyddet. Förslaget att inrätta en arbetarskyddsstyrelse tillstyrkes av utskottet, som alltså icke funnit sig böra biträda avslagsyrkandet i motionerna *I: 341* och *II: 496*.

Det nya ämbetsverket bör icke givas ett alltför stort omfång i jämförelse med de lokala organen men måste å andra sidan kunna fylla de krav, en intensifierad lokal verksamhet kan ställa på detsamma. Kungl. Maj:ts förslag beträffande byråindelning m. m. kan utskottet i stort sett ansluta sig till. Enligt detta skall styrelsen bestå av tre byråer och vid sidan av dem tre fristående avdelningar. På en av byråerna, kanslibyrån, skulle handläggas ärenden av administrativ och kameral natur samt ärenden, avseende upplysnings- och undervisningsverksamhet. Innan närmare erfarenhet vunnits rörande omfattningen av dessa göromål är utskottet ej berett tillstyrka, att för dem inrättas en särskild byrå. Då däremot en särskild avdelning bör beräknas för ändamålet räknar utskottet med att styrelsen skall organiseras på två byråer och fyra fristående avdelningar.

I arbetsrådets handläggning av ärenden enligt gällande arbetstidslagar och vissa andra författningar deltaga för närvarande representanter för arbetsmarknadens huvudorganisationer, nämligen två från arbetsgivar- och två från arbetarsidan. För partsrepresentanterna äro suppleanter utsedda. Såsom framgår av förevarande proposition har Kungl. Maj:t i propositionen nr 193 till innevarande riksdag föreslagit, att de ärenden, som ankomma på arbetsrådet, skola överflyttas på arbetarskyddsstyrelsen. Härutöver har Kungl. Maj:t föreslagit att partsrepresentanter skola deltaga även i handläggningen av vissa arbetarskyddsärenden. I de likalydande motionerna I: 283 och II: 455 har hemställts, att riksdagen i princip uttalar sig för att partsrepresentationen i arbetarskyddsstyrelsen utökas till tre representanter för vardera arbetsgivare och arbetstagare och att tjänstemännens centralorganisation erhåller rätt att föreslå en ordinarie ledamot i styrelsen.

I anledning av sistnämnda förslag vill utskottet erinra, att tjänstemännens centralorganisation enligt allmänna arbetstidslagen äger avgiva förslag till ledamöter och suppleanter i arbetsrådet och att möjlighet sålunda föreligger att utse tjänstemannarepresentant att deltaga vid handläggningen i rådet av arbetstidsärende. Det synes utskottet, att man tills vidare ej bör vidtaga ändring härutinnan i samband med arbetarskyddsstyrelsens inrättande. I fråga om partsrepresentanternas deltagande i beslut i arbetarskyddsärenden i den nya styrelsen tillstyrker utskottet jämväl i övrigt Kungl. Maj:ts förslag.

Med hänsyn till arbetarskyddets allmänna betydelse och den särskilda omständigheten, att verkets chef skall fungera som ordförande i motsvarigheten till det nuvarande arbetsrådet, vill utskottet icke motsätta sig förslaget, att styrelsen skall stå under ledning av en generaldirektör.

Den från riksförsäkringsanstalten till arbetarskyddsstyrelsen överflyttade arbetarskyddsbyrån — tekniska byrån — föreslås tillförd två nya byrådirektörsbefattningar, medan en tjänst som förste byråingenjör i lönegrad Ce 29 indrages. En förste byråsekreterarbefattning föreslås överförd

till den föreslagna kanslibyrån. I de två likalydande motionerna I: 338 och II: 497 har hemställts, att å tekniska byrån måtte härutöver inrättas tre extra ordinarie förste byråingenjörsbefattningar med placering i lönegrad Ce 27 för tillgodoseende av byråns omedelbara behov av kemisk-teknisk, elektroteknisk och byggnadsteknisk sakkunskap. Då viss av rådande förhållanden betingad återhållsamhet bör iakttagas beträffande utbyggnaden av centralorganisationen, finner sig utskottet ej kunna tillstyrka bifall till motionerna i nu berörda fråga.

Utskottets förslag om inrättande av en kansliavdelning i stället för en kanslibyrå medför att en befattning såsom byråchef utbytes mot en byrådirektör i lönegrad Ce 31. Den övriga personalen å avdelningen bör utgöras av 1 byråingenjör i Ca 24 och 2 amanuenser.

Kungl. Maj:ts förslag innebär med avseende å biträdespersonalen, att hos styrelsen skola finnas bl. a. 5 kanslibiträdesbefattningar. Av dessa befattningar äro tre ordinarie, fördelade med en hos envar av arbetsrådet, arbetarskyddsbyrån och yrkesinspektionen. I de likalydande motionerna I: 337 och II: 498 har yrkats, att en biträdestjänst å skogsavdelningen inrättas som kanslibitråde i lönegrad Ca 11. Utskottet vill erinra om att inom finansdepartementet pågår utredning angående anställningsförhållandena för viss biträdespersonal, avseende bl. a. kanslibiträdesbefattningarna. I avbidan på utredningens resultat anser sig utskottet i likhet med departementschefen icke kunna förorda inrättande av någon ny sådan ordinarie tjänst.

Såsom utskottet redan antytt är en utbyggnad av *den allmänna yrkesinspektionen* erforderlig. I propositionen föreslås, att socialt utbildade befattningshavare, socialinspektörer, skola tillföras den allmänna yrkesinspektionen och handha de arbetsuppgifter, som nu i huvudsak ankomma på den kvinnliga yrkesinspektionen. Enligt gällande instruktion åligger det yrkesinspektrisen att — utöver tillsynstjänsten — verka för förbättring av de kvinnliga arbetarnas levnadsförhållanden, såsom beträffande kost och bostad samt hälso- och sjukvård, ävensom för utvecklande bland dem av spar-, understöds- och försäkringsväsen samt utbildnings- och studiearbete. Sålunda skall inom ettvarvt av den allmänna inspektionens distrikt finnas en socialinspektör, vilken befattning icke skall förbehållas kvinna. Tillsynen skall ej såsom nu begränsas till arbetsplatser med övervägande kvinnliga arbetstagare utan avse även arbetsställen med helt eller övervägande manlig arbetskraft. Det anses önskvärt, att genom yrkesinspektionens försorg vid sidan av den tekniskt inriktade inspektionen sker en tillsyn också ur mera allmänt social synpunkt, därvid särskild uppmärksamhet liksom hittills bör ägnas åt frågor, som angå kvinnliga arbetstagare. Tillsynen skall omfatta jämväl de hygieniska förhållandena på arbetsplatsen samt andra frågor, allt i den mån behovet av teknisk sakkunskap hos den in-

spekterande är mindre framträdande. En huvuduppgift för socialinspektörerna förutsättes även vara att utöva konsulterande verksamhet beträffande för arbetstagarnas yrkesverksamhet betydelsefulla frågor utanför arbetsplatserna, exempelvis spörsmål rörande kost, bostad, hälso- och sjukvård samt daghem för barn.

Då behov synes föreligga av en utvidgad sådan verksamhet som för närvarande bedrivs av den kvinnliga yrkesinspektionens personal, vill utskottet icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

Departementschefen har anfört, att ifrågavarande inspektörer torde böra intaga en mera fristående ställning i förhållande till yrkesinspektören än den tekniska personalen. I motionerna I: 336 och II: 502 påyrkas en bestämmelse, enligt vilken de »skola» intaga en sådan mera fristående ställning. Innan organisationen ännu blivit prövad synes böra anstå med mera definitivt avfattade formuleringar i detta hänseende. Utskottet ansluter sig alltså till vad departementschefen anfört i frågan.

Såsom formellt kompetenskrav för socialinspektör förordar departementschefen genomgång av fullständig kurs vid socialinstitut. Denna formella kompetens bör dock enligt departementschefen kunna ersättas av erfarenhet av arbetarskyddsverksamhet och annan praktisk verksamhet på området. I motionerna I: 336 och II: 502 anses däremot dels att det formella kompetenskravet bör vara antingen det av departementschefen nämnda eller akademisk examen med lämplig ämneskombination jämte i båda fallen erfarenhet på området, dels ock att den formella kompetensen icke bör kunna ersättas på sådant sätt som departementschefen angivit.

Utskottet ansluter sig i denna fråga till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet vill understryka, att man ej bör genom ett strängt upprätthållande av ett formellt kompetenskrav från rekryteringen av ifrågavarande tjänster utesluta personer, vilka under praktiskt arbete förvärvat förmåga att väl fullgöra ifrågavarande arbetsuppgifter.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att yrkesinspektörerna och den hos dem anställda kontorspersonalen skola bibehållas vid sina nuvarande lönegrads-placeringar. I motionerna I: 338 och II: 497 har yrkats, dels uppflyttning av yrkesinspektörerna från lönegrad Ca 31 till Ca 32, dels ock att, utan ökning av antalet biträdestjänster vid yrkesinspektionen, inrättas på varje yrkesinspektionsdistrikt en kanslibitrådesbefattning i lönegrad Ce 11.

I likhet med departementschefen anser sig utskottet under nuvarande förhållanden icke böra ingå på en ny omprövning av lönefrågan beträffande yrkesinspektörerna. Såsom tidigare nämnts pågår f. n. utredning angående anställningsförhållandena för högre bitrådespersonal i statens tjänst. I avvaktan på resultatet härav är utskottet icke berett tillstyrka någon ändring i löneställningen för biträdena.

I sistnämnda båda motioner har jämväl yrkats, att benämningen yrkes-

underinspektör utbytes mot tjänstetiteln ingenjör. Utskottet — som lämnar utan erinran förslaget att som yrkesunderinspektör jämväl person kan komma i fråga, som icke avlagt ingenjörsexamen vid statligt tekniskt läroverk men vars erfarenhet från industriellt eller annat arbete kan göra honom skickad att fullgöra de uppgifter, som åvila sådan befattningshavare — finner med hänsyn härtill, att den nuvarande benämningen bör bibehållas.

Kungl. Maj:t har föreslagit, att tre nyinrättade befattningar som distriktsingenjör böra räknas som rekryteringstjänster och vara placerade i lönegrad Cg 24. Utskottet finner den förordade lönegradsplaceringen väl hög med hänsyn till att distriktsingenjör är placerad i lönegrad Ca 24. Under hand har utskottet emellertid inhämtat att stora svårigheter föreligga att rekrytera ifrågavarande befattningar. Med hänsyn härtill vill utskottet — utan att därigenom taga ställning till frågan om lönegradsplacering av teknisk rekryteringspersonal i allmänhet — icke motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

I de likalydande motionerna I: 284 och II: 454 har yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att förslag om inrättande av särskilda styrelser för yrkesinspektionens distrikt, vari arbetsmarknadens parter skulle beredas representation, snarast måtte föreläggas riksdagen.

De skäl som anförts till stöd för motionen finner utskottet värda beaktande. Det synes dock utskottet kunna ifrågasättas, om icke distriktsstyrelserna borde inskränkas till att omfatta endast representanter för parterna på arbetsmarknaden. Dylika representanter borde kunna medverka till att yrkesinspektionen i distrikten finge ökad effektivitet. De skulle måhända icke kunna fungera som styrelse i vedertagen mening utan snarare som ett rådgivande organ med vilka yrkesinspektören i distriktet kunde överlägga angående större frågor och i ärenden av principiell innebörd. Det kan antagas, att dylikt »råd» även skulle medföra viss avlastning i arbetsbördan för centralmyndigheten. Arbetsuppgifterna för partsrepresentanterna i distrikten borde bestämmas i anslutning till den nya lag om arbetarskydd, som nu förberedes. Icke minst med hänsyn till sistnämnda omständighet är det enligt utskottets mening motiverat att utredning nu verkställas angående ändamålsenligheten av partsrepresentanter i yrkesinspektionens distrikt. Vid den sålunda förordade utredningen bör beaktas angelägenheten av att inrättandet av dylika organ i distrikten icke bör medföra nämnvärd utökning av administrationen.

Motionerna I: 341 och II: 496 rikta uppmärksamheten på frågan om yrkesinspektörernas färdmedel, varvid bl. a. framhållits att nuvarande bestämmelser, enligt vilka ersättning ej utgår vid färd med automobil inom stads planlagda område, föranleda en avsevärd tidsspillan. Då den nu verkställda utredningen icke berört denna fråga vill utskottet framhålla önskvärdheten av att Kungl. Maj:t låter närmare undersöka i vad mån en

effektivare inspektion lämpligen befrämjas genom ändrade bestämmelser rörande inspektörernas rätt att använda automobil.

Vidare har i motionen II: 501 framhållits önskvärdheten av att åtgärder vidtagas för avhjälpande av särskilt de mindre företagens av inskränkningarna på byggnadsmarknaden förorsakade bekymmersamma arbetsförhållanden. Motionären yrkar, att vid tillståndsgivning på byggnadsmarknaden särskild hänsyn måtte tagas till de mindre företagens av yrkesinspektionen föreskrivna lokalbehov och att i de fall arbetstillstånd icke kan givas, yrkesinspektionen erhåller ökade möjligheter till dispensförfarande så länge nu rådande extrema förhållanden kvarstå. De framförda synpunkterna finner utskottet i och för sig förtjäna övervägande, men då de väckta frågorna icke lämpligen böra upptagas i förevarande sammanhang, kan utskottet icke tillstyrka åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen.

Vad departementschefen anfört med avseende å den *kommunala tillsynen* har ej givit utskottet anledning till erinran. Utskottet kan således ej tillstyrka bifall till yrkandet i motionerna I: 341 och II: 496 om förnyad utredning rörande nämnda tillsyn.

Icke heller har vad i propositionen i skilda hänseenden anförts och föreslagits beträffande *specialinspektionen* föranlett erinran från utskottets sida.

De från propositionen avvikande förslagen i motionerna I: 337 och II: 498 beträffande den skogligen inspektionen i norra distriktet, assistenten därstädes, skogsunderinspektörerna och de kvinnliga konsulenterna har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka.

Därest utskottets förslag om begränsning av den föreslagna kanslibyrån till en kansliavdelning bifalles, bör den för arbetarskyddsstyrelsen i propositionen upptagna personalförteckningen ändras så till vida att en befattning som byråchef i lönegrad Ce 33 ersättes med en byrådirektör i lönegrad Ce 31 varjämte en förste byråsekreterarbefattning i lönegrad Ca 29 föres å övergångsstat. I samband härmed förordar utskottet, att en amanuensbefattning å kansliavdelningen hålles vakant så länge byråsekreterartjänsten uppehålles. Tillräcklig anledning att ändra beräkningen av anslagsposterna avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt rörligt tilllägg synes icke föreligga. Med hänsyn till vad departementschefen anfört om svårigheterna att närmare beräkna medelsbehovet under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vill utskottet icke motsätta sig att densamma upptages förslagsvis. Övriga anslagsberäkningar för arbetarskyddsstyrelsen ha ej föranlett någon utskottets erinran.

I de tidigare berörda likalydande motionerna I: 338 och II: 497 har yrkats, att anslagsposten reseersättningar för yrkesinspektionen måtte ökas från i propositionen föreslagna 260 000 kronor till 300 000 kronor. Motionärerna hävda, att det i propositionen förordade beloppet icke vore tillräck-
4 — Bihang till riksdagens protokoll 1948. 6 saml. Nr 148.

ligt för att yrkesinspektionen skulle kunna fullgöra sina uppgifter på tillfredsställande sätt.

Då anslaget är ett förslagsanslag finnes möjlighet att för tillgodoseende av inspektionsverksamheten överskrida detsamma. Utskottet vill också framhålla svårigheterna att erhålla tillförlitliga beräkningar. Utskottet anser sig icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag.

Kungl. Maj:ts förslag i ovan ej berörda delar har icke föranlett erinran från utskottets sida.

Under återopande av vad utskottet i det föregående anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må,

I. beträffande den centrala handläggningen av arbetarskyddet m. m.,

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 341 och II: 496, såvitt de avse berörda fråga, besluta om inrättande fr. o. m. den 1 januari 1949 av en arbetarskyddsstyrelse;

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 283 och II: 455 godkänna vad i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 5 mars 1948 anförts beträffande frågan om partsrepresentationen i arbetarskyddsstyrelsen;

c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 337 och II: 498 samt I: 338 och II: 497, såvitt motionerna beröra denna fråga,

1) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för arbetarskyddsstyrelsen i enlighet med vad utskottet förordat,

2) godkänna följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1949:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 167 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> >	22 750
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	> 115 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	> 31 750

Summa förslagsanslag kronor 337 000;

3) för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

aa) till *Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar* 337 000 kronor,

bb) till *Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader* 50 000 kronor;

II. beträffande den kvinnliga yrkesinspektionen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 336 och II: 502, i vad de avse socialinspektörernas tjänsteställning, besluta om dess ersättande med socialinspektörer med de arbetsuppgifter och den tjänsteställning, som angivits i statsrådsprotokollet;

III. vidkommande kompetenskraven för i moment II här ovan avsedda befattningar, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 336 och II: 502, i vad de angå denna fråga, godkänna vad i statsrådsprotokollet anförts i ämnet;

IV. beträffande lönegradsplacering av yrkesinspektörerna och hos dem anställd kontorspersonal, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 338 och II: 497, såvitt dessa frågor beröras därav, godkänna vad härutinnan anförts i statsrådsprotokollet;

V. beträffande utbyte av benämningen yrkesunderinspektör mot tjänstetiteln ingenjör, avslå i motionerna I: 338 och II: 497 framställt förslag;

VI. vidkommande frågan om partsrepresentation i yrkesinspektionens distrikt, i anledning av motionerna I: 284 och II: 454 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført i ämnet;

VII. vidkommande yrkesinspektionens färdmedel, i anledning av motionerna I: 341 och II: 496 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført i denna fråga;

VIII. beträffande den kommunala tillsynen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 341 och II: 496, i vad nämnda motioner ej behandlats under I och VII, godkänna vad i statsrådsprotokollet anförts;

IX. beträffande skogs- och flottledsinspektionen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna

I: 337 och II: 498, i vad nämnda motioner ej behandlats under I, godkänna vad i statsrådsprotokollet anförts;

X. vidkommande personalförteckning för yrkesinspektionen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet förordade ändringar i personalförteckningen för yrkesinspektionen;

XI. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsrådet, att tillämpas under tiden 1 juli—31 december 1948:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	31 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämnda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	18 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	»	17 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	5 900

Summa förslagsanslag kronor 73 100;

b) godkänna följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas under budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	815 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämnda av Kungl. Maj:t	»	6 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	490 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	151 500

Summa förslagsanslag kronor 1 463 000;

c) för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

1. till *Arbetsrådet*: Avlöningar 73 100 kronor,
2. till *Arbetsrådet*: Omkostnader 8 100 kronor,
3. till *Yrkesinspektionen*: Avlöningar 1 463 000 kronor,

XII. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 338 och II: 497, i vad nämnda motioner ej

behandlats under I och IV, för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* anvisa ett förslagsanslag av 338 000 kronor;

XIII. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln anvisa

a) till *Bidrag till föreningen för arbetarskydd* ett anslag av 5 000 kronor,

b) Till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* ett anslag av 75 000 kronor;

XIV. beträffande frågan om tillståndsgivning på byggnadsmarknaden, besluta, att motionen II:501 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 juni 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, Heiding, Gustaf Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar von Heland, Berling, Hesselbom och Ohlon; samt

från a n d r a kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Skoglund i Dövertorp, Ward, Malmborg i Skövde, Falla, Andersson i Malmö, Rubbestad, Mårtensson, Wallentheim, Lindholm, Pettersson i Dahl och Petterson i Degerfors.

Reservation

av herrar *Johan Bernhard Johansson, Mannerskantz, Heiding*, fröken *Andersson*, herrar *von Heland, Ohlon, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg* i Skövde, *Falla, Rubbestad* och *Pettersson* i Dahl, vilka ansett, att utskottet bort

1) avslå förslaget om inrättande av en arbetarskyddsstyrelse och att därför

dels de åtta stycken å s. 44—46 i utskottets utlåtande, som börja med orden »En samordning» och sluta med orden »ordinarie tjänst», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Enligt utskottets uppfattning är en av de viktigaste orsakerna till det rådande förhållandet inom arbetarskyddet att söka i bristerna i övervakningssystemet, främst inom de lokala övervakningsorganen. Detta torde i huvudsak bero på bristen på personal. Den knappa personaltillgången inom de lokala organen kommer till synes i statistiken över inspektionsfrekvensen. Sålunda ha hos yrkesinspektörerna registrerade arbetsställen besökts vart tredje år, de hos yrkesunderinspektörerna registrerade arbetsställena icke fullt vartannat år och de hos den kvinnliga yrkesinspektionen registrerade arbetsställena vart fjärde eller vart femte år. Inspektionsverksamheten på arbetsplatserna är av största vikt i strävan att begränsa olycksfallen och yrkessjukdomsfallen. Mest angeläget torde därför vara, att de kostnader, som nedläggas på arbetarskyddet, komma utbyggnaden av de lokala organen till godo. Departementschefen har uttalat, att han hade för avsikt att för nästa års riksdag lägga fram förslag till ny arbetarskyddslagstiftning. Den erfarenhet som vinnes genom lagens tillämpning under någon tid torde vara värdefull vid bedömningen av frågan, huruvida ett särskilt centralorgan för arbetarskyddsärenden kan vara erforderligt.

Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet i anslutning till motionerna I: 341 och II: 496, att den föreslagna arbetarskyddsstyrelsen inrättas. Utskottet förordar alltså, att arbetsrådet bibehålles vid sin nuvarande organisation, att arbetarskyddsbyrån alltfört tillhör riksförsäkringsanstalten samt att med inrättandet av de föreslagna skogs-, trafik- och socialavdelningarna får anstå.

Med detta ställningstagande i huvudfrågan avstyrker utskottet motionerna I: 283 och II: 455, vari framställts yrkande rörande partsrepresentationen i arbetarskyddsstyrelsen, ävensom motionerna I: 337 och II: 498 samt I: 338 och II: 497 i vad de avse arbetarskyddsstyrelsen.

Departementschefen har föreslagit, att arbetarskyddsbyrån skulle vid överflyttningen till arbetarskyddsstyrelsen utbyggas på närmare angivet sätt. Utskottet anser, att denna förstärkning bör tillkomma byrån, oaktat densamma alltjämt skall ingå i riksförsäkringsanstalten. Till frågan om

personaluppsättningen å byrån återkommer utskottet vid behandlingen av propositionen nr 158 angående vissa anslag för nästa budgetår till riks försäkringsanstalten.»

dels ock nedannämnda moment av utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»I. beträffande den centrala handläggningen av arbetarskyddet m. m., med bifall till motionerna I: 341 och II: 496, såvitt de avse berörda fråga, och med avslag å *dels* Kungl. Maj:ts förslag, *dels ock* motionerna I: 283 och II: 455, I: 337 och II: 498 samt I: 338 och II: 497, i vad nämnda förslag och motioner avse arbetarskyddsstyrelsen, besluta, att den centrala handläggningen alltfort skall ankomma på befintliga organ med nu gällande arbetsfördelning dem emellan;»

2) avslå förslaget att ersätta den kvinnliga yrkesinspektionen med socialinspektörer och att därför

dels de två stycken å s. 47 i utskottets utlåtande, som börja med orden »Då behov» och sluta med orden »i frågan», bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till önskvärdheten att tillskapa en så effektiv organisation som rådande läge medgiver på det egentliga arbetarskyddets område kan utskottet icke dela departementschefens uppfattning att befattningar såsom socialinspektör skola inrättas med den konsulterande verksamheten beträffande allmänna sociala frågor utanför arbetsplatserna såsom huvuduppgift. Sådan verksamhet bör i stället begränsas, vilket även bör komma till uttryck i den för yrkesinspektionen gällande instruktionen. Utskottet vill emellertid icke motsätta sig att den kvinnliga inspektionen förstärkes i viss utsträckning. Distriktens antal bör enligt utskottets mening ökas från fyra till fem. I samband därmed böra distrikten erhålla följande benämningar och omfattning, nämligen *första distriktet*: Stockholms stad samt Stockholms, Uppsala, Gotlands, Södermanlands och Östergötlands län, *andra distriktet*: Västmanlands och Kopparbergs län, Älvsborgs län med undantag av den i Västergötland liggande delen därav samt Värmlands och Örebro län, *tredje distriktet*: Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län, *fjärde distriktet*: Hallands, Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län ävensom den i Västergötland liggande delen av Älvsborgs län, samt *femte distriktet*: Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. I varje distrikt bör finnas en inspektris jämte en assistent. De nuvarande tre befattningarna som distriktsinspektris böra ordinariesättas. De två nuvarande yrkesinspektris-assistentbefattningarna hos distriktsinspektriserna med arvode motsvarande Ce 22: 22 böra förändras till extra ordinarie tjänster i lönegrad Ce 22. Yrkesinspektrisen bör hänföras till riks försäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå liksom även kanslibiträdet i Ca 11. Benämningarna yrkesinspektris

och distriktsinspektris böra bibehållas. I detta sammanhang vill utskottet framhålla angelägenheten av att mellan den allmänna och den kvinnliga yrkesinspektionen upprätthålles samarbete för ernående av planmässighet i tjänsteresorna och till förekommande av dubbelarbete.

Med detta ställningstagande till Kungl. Maj:ts förslag om socialvårdsinspektörer avstyrker utskottet motionerna I: 336 och II: 502, i vad nämnda motioner avse socialinspektörernas ställning.»

dels det stycke å s. 47 i utskottets utlåtande, som börjar med orden »Utskottet ansluter» och slutar med orden »Kungl. Maj:ts förslag», bort hava följande lydelse:

»Utskottet har ej något att erinra mot att de i propositionen föreslagna kompetenskraven skola gälla för distriktsinspektriserna.»

dels ock nedannämnda moment av utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»II. beträffande den kvinnliga yrkesinspektionen, med avslag å *dels* Kungl. Maj:ts förslag om dess ersättande med socialinspektörer, *dels ock* motionerna I: 336 och II: 502, i vad de avse socialinspektörernas tjänsteställning, besluta om den kvinnliga yrkesinspektionens bibehållande på sätt utskottet förordat;»

3) avvisa förslaget om utredning rörande partsrepresentation i yrkesinspektionens distrikt och att därför

dels det stycke å s. 48 i utskottets utlåtande, som börjar med orden »De skäl» och slutar med orden »av administrationen», bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill erinra om att redan nu finnes en viss form av sådan representation, nämligen genom de vid företagen knutna skyddsombuden och säkerhetskommittéerna. Då rådande förhållanden enligt utskottets mening ej medgiva en utbyggnad av lokalorganisationen i administrativt hänseende finner sig utskottet icke böra förorda, att den av motionärerna önskade framställningen nu göres.»

dels ock nedannämnda moment av utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»VI. vidkommande frågan om partsrepresentation i yrkesinspektionens distrikt, besluta, att motionerna I: 284 och II: 454 ej skola föranleda någon åtgärd från riksdagens sida;»

4) beträffande skogs- och flottledsinspektionen bland annat förorda en viss begränsning av Kungl. Maj:ts förslag och att därför,

dels det stycke å s. 49 i utskottets utlåtande, som börjar med orden »Icke heller» och slutar med orden »utskottets sida», bort hava följande lydelse:

»Vad angår *specialinspektionen* vill utskottet i stort sett ansluta sig till vad departementschefen förordad. Utskottet vill således ej motsätta sig att skogs- och flottledsinspektionen organiseras på två distrikt, dock bör det södra distriktets kansli ej inrättas som en avdelning. Chefen för distriktet bör vara en skogsyrkesinspektör i lönegrad Ca 30. Denne bör med hänsyn till att inom chefsmyndigheten ej finnes någon tjänsteman med utbildning och erfarenhet från skogsbruk ha överinseende över den skogliga inspektionen. Den i Kungl. Maj:ts förslag angivna personaluppsättningen bör så till vida begränsas, att befattningarna som förste byråinspektör i Ca 27 och byråinspektör i Ce 24 ersättas med två assistenttjänster i lönegrad Ca 23 respektive Cg 23. Denna organisation torde medföra, att det nuvarande biträdet hos skogs- och flottledsinspektionen med tjänstgöring 8 månader per år ej erfordras. Det norra distriktet bör organiseras i överensstämmelse med vad som föreslagits i propositionen. Följande befattningshavare böra sålunda finnas inom den skogliga inspektionen, nämligen, inom södra distriktet, 1 skogsyrkesinspektör (Ca 30), 1 assistent (Ca 23), 1 assistent (Cg 23), 1 skogsunderinspektör (Ce 18), 1 extra tjänsteman (Cg 13) och 1 kontorsbiträde (Ca 8) samt, inom norra distriktet, 1 skogsyrkesinspektör (Ca 29), 1 assistent (Cg 23), 2 skogsunderinspektörer (Ca 18 respektive Ce 18), 1 extra tjänsteman (Cg 13) och 1 icke-ordinarie biträde.»

dels ock att nedannämnda två moment av utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»IX. beträffande skogs- och flottledsinspektionen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 337 och II: 498, i vad nämnda motioner ej behandlats under I, godkänna vad utskottet anfört;»

»X. vidkommande personalförteckning för yrkesinspektionen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av utskottet förordade ändringar i personalförteckningen för yrkesinspektionen;»

5) företaga en omräkning av anslagen till arbetsrådet och yrkesinspektionen och att därför

dels det stycke å s. 49 i utskottets utlåtande, som börjar med orden »Där est utskottet» och slutar med orden »utskottets erinran», bort ersättas med följande text:

»Då utskottet icke biträtt Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av arbetarskyddsstyrelsen har utskottet företagit en omräkning av anslagen till arbetsrådet och yrkesinspektionen.

Arbetsrådets avlöningsstat, som i propositionen upptagits för halvt budgetår, har av utskottet beräknats för helt budgetår. Förutsedda löneklassuppflyttningar av övrig icke-ordinarie personal ha uppskattats draga en ytterligare kostnad av 800 kronor. Anslagsposten arvoden och särskilda

5 — *Bihang till riksdagens protokoll 1948. 6 saml. Nr 148.*

ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har beräknats med utgångspunkt från oförändrad personaluppsättning. Från dessa utgångspunkter har utskottet beräknat den nedan föreslagna avlöningsstaten för arbetsrådet.

Omkostnadsanslaget för arbetsrådet torde fördubblas och alltså anvisas med 16 100 kronor.

I nedanstående förslag till avlöningsstat för yrkesinspektionen har hänsyn tagits till den av utskottet föreslagna förstärkningen av den allmänna och den kvinnliga yrkesinspektionen.

Till reseersättningar för skogsavdelningen har i propositionen beräknats ett belopp av 15 000 kronor. Då avdelningen ej inrättas men en motsvarande utbyggnad sker av yrkesinspektionen bör den i omkostnadsstaten för inspektionen ingående anslagsposten reseersättningar uppräknas med sagda belopp.»

dels det stycke å s. 50 i utskottets utlåtande, som börjar med orden »Då anslaget» och slutar med orden »Kungl. Maj:ts förslag», bort utbytas mot följande text:

»Då anslaget är ett förslagsanslag finnes möjlighet att för tillgodoseende av inspektionsverksamheten överskrida detsamma. Utskottet vill också framhålla svårigheterna att erhålla tillförlitliga beräkningar. Utskottet anser sig icke höra frågå Kungl. Maj:ts beräkningar, vilka lagts till grund jämväl för utskottets anslagsberäkningar.

Som Kungl. Maj:ts förslag rörande omkostnadsstaten i övrigt ej föranlett erinran från utskottets sida har anslaget av utskottet beräknats till 353 000 kronor.

Utskottets ställningstagande till såväl frågorna i förevarande proposition som propositionen nr 158, angående vissa anslag för budgetåret 1948/49 till riksförsäkringsanstalten, innebär en besparing i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag av 111 100 kronor.»

dels ock att nedannämnda moment av utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»XI. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag,

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	62 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	37 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	35 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	11 800

Summa förslagsanslag kronor 147 000;

b) godkänna följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	835 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	6 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	487 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	154 200
Summa förslagsanslag kronor		1 484 000;»

c) för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

- 1) till *Arbetsrådet: Avlöningar* 147 000 kronor,
- 2) till *Arbetsrådet: Omkostnader* 16 100 kronor,
- 3) till *Yrkesinspektionen: Avlöningar* 1 484 000 kronor;»

»XII. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 338 och II: 497, i vad nämnda motioner ej behandlats under I och IV, till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 353 000 kronor;»